

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Bankovní produkty využívané územně samosprávnými celky

Banking Products Used By Municipalities

Student: Tereza Bendíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Hana Jankoszová

Ostrava 2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ve smyslu § 17, odst. f, zákona č. 111/98 Sb. a Studijního a zkušebního řádu pro studium v bakalářských studijních programech Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, čl. 23 až 26

Jméno studenta: **Tereza Bendíková**

Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu:

Bankovní produkty využívané územně samosprávnými celky

Anglický název tématu:

Banking Products Used by Municipalities

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í (o s n o v a):

Úvod

1. Charakteristika územních samosprávných celků
2. Struktura bankovního sektoru v ČR
3. Nabídka bankovních produktů pro územní samosprávné celky
4. Bankovní produkty používané v obci Dolní Životice

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Přílohy

Rozsah průvodní zprávy: 30 – 40 stran

Rozsah příloh: podle potřeby

Seznam odborné literatury:

BŘEŇ, J., JURČÍK, R., GALUŠKA, P. *Obce 2005*. 1. vyd. Praha: Aspi, 2005. 854 s. ISBN 80-7357-075-0.

REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2000. 634 s. ISBN 80-7261-031-7.

ŠEVČÍK, P. a kol. *Jak získat peníze od státu, bank a EU*. 1. vyd. Praha: Newfinances, 2004. 448 s. ISBN 80-903354-1-1.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Hana Jankoszová

Datum zadání bakalářské práce: 20. listopadu 2007

Datum odevzdání bakalářské práce: 25. dubna 2008

.....
student

.....
vedoucí BP

.....
vedoucí katedry

.....
děkan

V Ostravě dne 20. 11. 2007

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....

Tereza Bendíková

Poděkování

Děkuji paní Ing. Lence Jaškové, poradkyni pro klienty veřejného sektoru z Volksbank CZ, a.s. a Mgr. Janě Vaňkové, externí konzultantce za cenné rady k obsahu práce. Rovněž děkuji vedoucí své bakalářské práce Ing. Haně Jankoszové z katedry Veřejné ekonomiky Ekonomické fakulty VŠB – TU Ostrava. Také bych ráda poděkovala svým rodičům, kteří mě po celou dobu studia finančně podporovali.

Obsah

ÚVOD	1
1 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU V ČR	3
1.1 Základní funkce bank	3
1.1.1 Bankovní systém v České republice.....	4
1.2 Centrální banka	5
1.2.1 Funkce centrální banky	5
1.3 Bankovní produkty	6
1.3.1 Systematizace bankovních produktů	6
1.3.2 Cena bankovních produktů.....	7
1.3.3 Finančně úvěrové bankovní produkty	7
1.3.4 Depozitní (vkladové) bankovní produkty	12
1.3.5 Platebně zúčtovací bankovní produkty	13
1.4 Klienti bank	16
2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY CHARAKTERISTIKA	17
2.1 Historický vývoj územních samosprávných celků	18
2.2 Obce	19
2.2.1 Postavení obce.....	19
2.2.2 Působnost obce.....	20
2.2.3 Orgány obce	22
2.3 Kraje	24
2.3.1 Působnost kraje	25
2.3.2 Orgány kraje	26
3 NABÍDKA BANKOVNÍCH PRODUKTŮ PRO ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY.....	28
3.1 Úvěry obcím.....	28
3.1.1 Zajištění úvěrů.....	29
3.1.2 Komunikace bank s obcemi	29
3.1.3 Finanční analýza a scoring	30
3.1.4 Finanční zdraví obce	30
3.2 Angažovanost bank v obcích.....	31
3.2.1 VOLKSBANK CZ, a. s.....	31
3.2.2 ČESKÁ SPOŘITELNA, a. s.....	33

3.2.3	KOMERČNÍ BANKA, a. s.	36
3.2.4	ČSOB, a. s.	38
4	BANKOVNÍ PRODUKTY VYUŽÍVANÉ V OBCI DOLNÍ ŽIVOTICE.....	41
4.1	Charakteristika obce	41
4.1.1	Struktura obecního úřadu	41
4.1.2	Historie obce	41
4.1.3	Vybavenost obce	42
4.2	Bankovní produkty v obci Dolní Životice.....	42
4.2.1	Bankovní účty	43
4.2.2	Úvěry	45
4.2.3	Produkty přímého bankovníctví	47
4.2.4	Šeky	47
4.2.5	Poradenství	47
	ZÁVĚR.....	48
	Seznam použité literatury	
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	

ÚVOD

Bankovní služby jsou v dnešní době nepostradatelné, téměř každý dospělý člověk využívá produkty bankovních institucí. Proč je tomu tak? Z důvodu moderní doby, která si žádá lepší technologie a stálý rozvoj služeb na finančním trhu. Vývoj národního hospodářství je závislý na kvalitě bankovních produktů a služeb, protože do ekonomiky skrze peněžní ústavy proudí kapitál.

Nabídka bankovních produktů je tak široká, že si každý může zvolit nejefektivnější řešení pro své finanční potřeby. Při výběru hraje důležitou roli cena, ale také úspora času uživatele a spolehlivost banky.

Bakalářská práce se zabývá zejména nabídkou produktů a služeb pro komunální sféru, která představuje pro banky velice zajímavého klienta. Řadíme zde především obce a kraje, mající zvláštní aspekty.

Územní samosprávné celky si z nabídky bank vybírají běžné účty, investiční úvěry, produkty přímého bankovníctví a různé balíčky služeb. Mohou se svobodně rozhodnout pro jakoukoli bankovní instituci podle svých finančních potřeb.

Téma bankovní produkty využívané územními samosprávnými celky jsem si zvolila, protože od dubna roku 2007 pracuji na pobočce Volksbank jako prodejce bankovních produktů. Můj zájem o bankovníctví je trvalý, proto bych se chtěla i v budoucnu zabývat touto problematikou. Vzhledem k tomu, že je můj studijní obor zaměřen na veřejnou správu, chtěla bych toho využít a pracovat v bankovníctví na oddělení veřejného sektoru.

Cílem bakalářské práce je zmapovat produkty nejvyhledávanějších bankovních institucí v ČR pro komunální sféru, porovnat jejich služby a analyzovat využití bankovních produktů se zaměřením na obec Dolní Životice.

V souvislosti s tématem práce předpokládám, že obec Dolní Životice nevyužívá velké množství bankovních produktů, ale snaží se o jejich efektivnost a nízkonákladovost.

Práce je rozčleněna do čtyř kapitol. První kapitola se zaměřuje na strukturu bankovního sektoru v České republice – jsou zde popsány funkce centrální banky, základní aspekty komerčních bank a jednotlivých bankovních produktů nabízených finančními institucemi.

Druhá kapitola charakterizuje územní samosprávné celky, historické souvislosti, jejich postavení, působnost a volené orgány v rámci obcí i krajů.

Třetí kapitola se zabývá úvěry v obecné rovině a přibližuje konkrétní bankovní produkty určené komunální sféře ve vybraných bankovních institucích (Volksbank, Česká spořitelna, Komerční banka, Československá obchodní banka).

Čtvrtá kapitola seznamuje s výsledky šetření v obci Dolní Životice, charakterizuje obec a její vybavenost, přibližuje historii a konkretizuje bankovní produkty, které obec využívá. Opomíjeny nejsou ani poplatky za využívané služby v rámci zkoumaných bankovních institucí.

Při zpracování problematiky použiji metod kvalitativního výzkumu - bakalářská práce je vypracována na základě řízených rozhovorů, analýzy dokumentů a statistických údajů obce Dolní Životice, odborné literatury a internetových zdrojů. Využiji také znalostí získaných studiem předmětů zaměřených na oblast veřejného sektoru.

1 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU V ČR

Jedním z nejvýznamnějších finančních zprostředkovatelů v tržní ekonomice jsou banky, které představují podnikatelské subjekty, mající řadu specifických rysů. Tyto rysy se projevují v jejich postavení na finančním trhu a v celkovém významu pro ekonomiku. Základní cíle bankovních institucí jsou shodné s jinými podniky, zaměřují se na maximalizaci tržní ceny akcií a maximalizaci zisku.

Banky vymezujeme pomocí dvou hledisek:

- **funkční hledisko** (vychází z ekonomických funkcí a činností banky) - banka bývá označována jako druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty
- **právní hledisko** (definuje banku podle příslušné právní normy) - vymezení banky je zakotveno v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, který se řídí příslušnou směrnicí EU, která stanovuje, že banky musí splňovat čtyři základní podmínky:
 - jde o **právní osoby se sídlem v České republice**, založené jako a. s.
 - **přijímají vklady od veřejnosti**, čímž se rozumějí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek banky vyplatit částku vkladateli
 - **poskytují úvěry**, které představují dočasně poskytnuté peněžní prostředky
 - k výkonu bankovních činností **mají bankovní licenci**, kterou uděluje Česká národní banka na základě splnění náročných podmínek.

1.1 Základní funkce bank

Úloha banky v tržní ekonomice je velmi různorodá a nezastupitelná. Banky plní celou řadu důležitých funkcí. Za standardní základní funkce banky označujeme následující tři.

- **Finanční zprostředkování**, kde banky představují nejdůležitější finanční instituce, které pracují na ziskovém principu, proto se snaží umísťovat získaný kapitál tam, kde přináší nejvyšší zhodnocení.
- **Emise hotovostních peněz**. Centrální banka je jedinou institucí, která může emitovat hotovostní peníze. Bezhotovostní peníze mohou vytvářet i ostatní banky.
- **Provádění bezhotovostního platebního styku**. Banky vedou účty pro velký počet svých klientů a provádí platby účetním převodem bez potřeby převodu hotovostních peněz. Kvalitní a bezpečný platební styk je jednou ze základních podmínek zdravého vývoje ekonomiky.

1.1.1 Bankovní systém v České republice

Český bankovní systém vychází ve značné míře z principů, upravených ve směrniciích Evropské unie, které upravují činnost bank a celého bankovního systému. Bankovní systém je založen na několikastupňovém systému:

- **Centrální banka**
- **univerzální komerční banky**
- **specializované banky**
- **úvěrové instituce nepodléhající zákonu o bankách.**

Odlišnost spočívá zejména ve struktuře nabízených produktů a v cíli, který jednotlivé banky sledují.

Základní složkou českého bankovního systému jsou **univerzální** nebo také **komerční banky**, mezi nimiž dominují tři velké banky:

- Česká spořitelna, a. s.
- Československá obchodní banka, a. s.
- Komerční banka, a. s.

Typickým znakem univerzálních bank je nabídka produktů investičního a komerčního bankovníctví.

Další složku bankovního systému představují **specializované banky**, patří zde:

- **Stavební spořitelny**, jejichž vznik je podmíněn udělením bankovní licence, ale okruh činností je omezen výhradně na stavební spoření. Přijímají účelové vklady a při splnění stanovených podmínek poskytují účelové stavební úvěry.
- **Hypoteční banky** specializující se na získávání zdrojů emisí vlastních hypotečních zástavních listů a na poskytování hypotečních úvěrů.
- **Českomoravská záruční a rozvojová banka** působící od roku 1992. Hlavním posláním této banky je podpora malých a středních podniků, kterou provádí pomocí cenově zvýhodněných záruk za úvěry, které poskytují komerční banky, zprostředkovává i státní programy na podporu malého a středního podnikání.
- **Česká exportní banka**, která byla založena v roce 1994 s posláním podpory vývozu prostřednictvím státem zvýhodněného financování.

1.2 Centrální banka

Centrální banka je instituce, jež má v moderním bankovním systému významné a nezastupitelné místo v oblastech regulace množství peněz v oběhu a regulace bankovního systému dané ekonomiky. Centrální banka se od ostatních bank výrazně odlišuje, její poslání je v oblasti makroekonomické.

V České republice působí **Česká národní banka**. Primárním cílem této banky je péče o stabilitu měny, nikoli maximalizace zisku. Postavení centrální banky v ČR je dáno Ústavou, která zaručuje nezávislost České národní banky a charakterizuje ji jako ústřední banku státu. Dále je její postavení zachyceno v zákoně o České národní bance¹, který zakotvuje cíle, organizaci, nástroje, pravomoci a principy hospodaření centrální banky.

1.2.1 Funkce centrální banky

V souladu se svým základním posláním plní centrální banka v ekonomice řadu důležitých funkcí, kterými se odlišuje od dalších bank, jsou to:

- **Emisní funkce** - centrální banka jako jediná má oprávnění emitovat hotovostní peníze², má emisní monopol.
- **Funkce banky státu** - centrální banka vystupuje jako banka státu. Vede účty státu, spravuje státní dluh, měnové rezervy, je poradcem vlády v měnových otázkách a vystupuje na finančním trhu při emisi státních cenných papírů.
- **Funkce banky bank** - centrální banka vede účty ostatním bankám, přijímá od nich vklady, poskytuje jim úvěry, provádí zúčtování mezi nimi.
- **Provádění měnové politiky** - centrální banka je pověřena péčí o stabilitu měny, tento cíl naplňuje prováděním měnové politiky. Může ovlivnit nabídku peněz, úrokové sazby a měnový kurz.
- **Provádění regulace a dohledu nad bankovním systémem** - centrální banka je pověřena prováděním bankovní regulace a bankovním dohledem.
- **Funkce reprezentanta státu v měnové oblasti** - představitel centrální banky zastupuje stát v mezinárodních institucích při projednávání otázek týkajících se měnové politiky. Uvnitř ekonomiky spočívá činnost centrální banky v informování veřejnosti o měnovém vývoji, jeho hlavních problémech a o možnostech řešení.

¹ Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

² Bankovky, mince

1.3 Bankovní produkty

Banky v současné době provádějí celou škálu činností, které se čím dál více rozvíjejí a modifikují. Bankovníctví řadíme do sféry služeb nemateriální povahy, protože pro většinu bankovních služeb je charakteristickým rysem to, že pro jejich hodnotu jsou rozhodující nemateriální faktory.

*„Jednotlivé služby, které mohou banky samostatně nabízet svým klientům a zpravidla za úplatu provádět, budeme označovat jako **bankovní produkty**“³.*

I když se jednotlivé produkty mohou navzájem výrazně odlišovat, můžeme za jejich společné relevantní rysy považovat:

- **nemateriální charakter** - bankovní produkty nejsou skladovatelné a jsou abstraktní, neboli neviditelné, proto je zapotřebí kvalitní reklama a poradenská činnost. Bankovní produkty také nejsou patentovatelné, proto jsou nové produkty rychle napodobitelné
- **dualismus** - jednotlivé produkty jsou spojením hodnotové a věcné stránky. Hodnotová stránka je daná finančním objemem, měříme ji v penězích. Věcná stránka je výsledkem působení personálních, technických a materiálních faktorů, vyjadřujeme ji počtem jednotlivých bankovních produktů
- **vzájemná propojenost a podmíněnost** - vyplývá z vlastní podstaty některých produktů, kdy jeden nemůže fungovat bez druhého. Banka tedy nemůže provádět bezhotovostní platební styk bez toho, aby vedla běžné účty svým klientům. Dále propojenost spočívá v propojování některých produktů s cílem nabídnout lepší služby. Vzájemná propojenost a podmíněnost je pro banku důležitá při volbě struktury nabízených produktů a při stanovení cen produktů.

1.3.1 Systematizace bankovních produktů

Moderní přístup člení bankovní produkty do tří základních skupin:

- **Finančně úvěrové bankovní produkty** představují produkty banky, kterými klienti získávají finanční prostředky. Jedná se o různé formy bankovních úvěrů a jiné alternativní formy financování.

³ DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. (2005), s. 252.

- **Depozitní neboli vkladové bankovní produkty** představují pro klienta možnost uložení dočasně volných prostředků v bance.
- **Platební bankovní produkty** jsou využívány pro platební a zúčtovací styk.
- **Produkty investičního bankovníctví** znamenají pro klienty možnosti finančního investování, získávání zdrojů nebo zajištění.
- **Pokladní a směnárenské produkty** představují různé transakce s hotovými penězi a směnu hotových peněz z jedné měny do druhé.

1.3.2 Cena bankovních produktů

Cena nabízených bankovních produktů hraje velice důležitou roli, je totiž výsledkem cenové politiky banky. Hlavním cílem cenové politiky banky je stanovení takových cen, které by se postaraly o dostatečnou rentabilitu banky, zlepšení konkurenčního postavení na bankovním trhu a odraz nákladů banky v kapacitních, kapitálových a likviditních možnostech. Ceny bankovních produktů mohou být v několika formách.

Mezi základní druhy cen patří:

- **úroky**, které jsou cenou za zapůjčení peněz bankou
- **provize a prémie**, představující cenu za poskytnutí služeb bankou, kde na sebe banka přebírá riziko
- **přímé poplatky** jsou vybírány za provedení určité služby klientovi
- **nepřímé poplatky** představují také cenu za poskytnutí určité služby bankou, ta ale nepřebírá riziko.

1.3.3 Finančně úvěrové bankovní produkty

Nejdůležitější obchody komerčních bank spočívají v poskytování úvěrů a dalších forem financování. Úvěrové produkty představují podstatnou část aktiv univerzálních bank. Mají význam jak z hlediska výnosu, tak z hlediska rizik banky.

„Úvěr je možné definovat jako časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití“⁴.

Banky poskytují celou řadu různých úvěrů, jednotlivé přístupy k členění úvěrů se liší podle hledisek jejich třídění.

⁴ KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi*. (2005), s. 71.

Mezi základní kritéria, pomocí kterých členíme úvěry patří:

- **příjemce úvěru** - rozlišujeme tyto subjekty:
 - *stát, municipality a veřejnoprávní subjekty*
 - *podnikatelské subjekty*
 - *fyzické osoby.*
- **forma poskytnutí úvěru** - banky poskytují úvěry ve dvou základních formách:
 - *peněžní úvěry*, které znamenají skutečné poskytnutí likvidních peněz, obvykle v bezhotovostní podobě. Klient musí v dohodnuté lhůtě splatit úvěr včetně úroků.
 - *závazkové úvěry a záruky* naopak neznamenaají pro klienta získání peněžních prostředků. Banka se pouze zaručuje za svého klienta a zavazuje se splnit jeho závazek.
- **doba splatnosti úvěru** - úvěry členíme podle původní doby splatnosti, která byla dohodnuta při poskytnutí úvěru:
 - *krátkodobé* se splatností do jednoho roku
 - *střednědobé* se splatností od jednoho do pěti let
 - *dlouhodobé* se splatností delší než pět let, u nás obvykle maximálně do 10 let.
- **účel použití** – úvěry mohou být poskytovány jako:
 - *neúčelové*, u nichž není vymezen účel použití (např.: spotřebitelský úvěr, úvěrové platební karty, kontokorentní úvěr, americká hypotéka)
 - *účelové*, které příjemce úvěru použije pouze na účel uvedený ve smlouvě, jinak by se jednalo o porušení smlouvy (např.: podnikatelské úvěry).
- **měna** – může být měnou tuzemskou nebo zahraniční. U zahraniční měny by se jednalo o úvěr devizový.
- **způsob zajištění** – v základní rovině členíme úvěry na:
 - *zajištěné*, u nichž je sjednána forma zajištění (např.: zajištění věcné – dům, osobní zajištění – ručení třetí osobou)
 - *nezajištěné*, které banka poskytuje bez jakéhokoliv zajištění.

Bankovní produkty používané na krytí finančních potřeb klientů, můžeme rozdělit do tří základních skupin:

- **peněžní úvěry** – *kontokorentní, eskontní, hypoteční, spotřebitelský*
- **závazkové úvěry a záruky** – *akceptační, avalový*
- **alternativní formy financování** – *faktoring, forfaiting.*

Peněžní úvěry

Tyto úvěry znamenající skutečné poskytnutí likvidních peněz buď v hotovosti, spíše však v bezhotovostní podobě. Klient musí v dohodnuté lhůtě splatit přijatý úvěr, včetně úroků. Banky nabízejí účelové provozní a investiční úvěry, ale také kontokorentní, eskontní, hypoteční a spotřební úvěry.

Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr je v dnešní době nejvýznamnějším krátkodobým bankovním úvěrem. Jde o úvěr, poskytovaný na běžném nebo kontokorentním účtu. Banka umožňuje jít klientovi na tomto účtu do debetu⁵. Klient může čerpat úvěr automaticky, když nemá na účtu dostatečné prostředky. Maximální výše kontokorentního úvěru je dána dohodnutým úvěrovým rámcem, určujícím maximálně přípustný debet. Splatnost je většinou krátkodobá, zpravidla jeden rok. Celková cena kontokorentního úvěru se skládá z úroků a dalších položek, souvisejících s vedením účtu, prováděním plateb atd.

Eskontní úvěr

Eskontní nebo-li směnečný úvěr představuje krátkodobou formu úvěru, prostřednictvím kterého banka odkoupí od majitele směnku před její splatností a umožní mu získání hotových peněz. Banka si sráží úrok – diskont za dobu od eskontu⁶ do dne splatnosti směnky. Eskontuje-li banka směnku, stává se jejím majitelem spolu se všemi právy a povinnostmi.

Pokud je eskontní úvěr používán při mezinárodních operacích, jedná se o **úvěr negociační**.

Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěry patří ke klasickým a oblíbeným bankovním produktům. Základ hypotečního bankovníctví je položen v zákoně č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Primárně vycházíme z úpravy hypotečních zástavních listů, protože banky získávají zdroje na poskytování hypoték právě z hypotečních zástavních listů.

Hypoteční úvěr je dlouhodobý úvěr na investice do nemovitostí, jehož splacení je zajištěno zástavním právem k nemovitosti určité hodnoty. Tento bankovní produkt má dlouhodobý charakter, doba splatnosti se obvykle pohybuje mezi 5 až 30 lety.

⁵ **debet** – minusový zůstatek na účtu

⁶ **eskont** – odkup cenných papírů před lhůtou jejich splatnosti

Hypoteční úvěry jsou poskytovány na:

- koupi nemovitosti
- výstavbu nové nemovitosti
- opravy, modernizace a dostavby stávající nemovitosti
- získání podílu na nemovitosti, např. výplatou dědických podílů
- splacení jiného, dříve poskytnutého úvěru na investice do nemovitosti.

Úroková sazba je nižší oproti alternativním úvěrům a je odvozena od ceny zdrojů, které banka používá k refinancování hypotečních úvěrů. Banky umožňují stanovení pevné úrokové sazby po dobu splatnosti nebo pohyblivé úrokové sazby v závislosti na vývoji tržních úrokových sazeb.

V České republice jsou hypoteční úvěry podporovány státem těmito formami:

- příspěvek k úrokům
- možnost fyzických osob odečíst si ze základu daně z příjmu částku úroků zaplacených za zdaňovací období z hypotečního úvěru na financování bytových potřeb
- osvobození úroků z hypotečních zástavních listů od daně z příjmů.

Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelské úvěry zaujímají u retailových⁷ bank velice významné místo. Jsou to úvěry, které jsou poskytovány soukromým osobám a domácnostem k financování nákupu spotřebních předmětů. Právní úprava je dána zákonem č. 321/2001 Sb. o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru.

Spotřebitelské úvěry se zásadním způsobem liší od komerčních úvěrů:

- z hlediska užití slouží spotřebitelské úvěry ke krytí spotřebních výdajů, a proto úvěrovaný objekt přímo neprodukuje zdroje ke splácení úvěru
- primárním zdrojem pro splácení spotřebitelského úvěru je běžný příjem klienta, který nesouvisí s objektem úvěru
- při posuzování úvěruschopnosti klienta hrají důležitou roli informace z úvěrového registru, kdežto u ostatních úvěrů klient předkládá více dokumentů
- u spotřebitelského sektoru existuje nebezpečí předlužení
- průměrná výše spotřebitelského úvěru je nižší než u podnikatelského úvěru

⁷ **retailové banky** – zaměřují se nejen na podnikatele, ale také na drobnou klientelu.

Úrokové sazby u spotřebitelských úvěrů jsou relativně vysoké, protože je zde větší riziko než u jiných typů úvěrů.

Splácení závisí na druhu a výši spotřebitelského úvěru. Zákon stanovuje některá práva související se splácením. Spotřebitel má například právo splatit úvěr před dobou stanovenou ve smlouvě nebo si stanovit jednotlivé platby či způsob placení.

Závazkové úvěry a záruky

Tyto úvěry a záruky neznamení pro klienta získání likvidních prostředků. Banka se pouze zaručuje za svého klienta a zavazuje se splnit jeho závazek, pokud tak klient neučiní sám. Jde o akceptační úvěry, avalové úvěry a různé druhy bankovních záruk.

Akceptační úvěr

Akceptační úvěr je formou závazkového úvěru, který je spojen se směnkou. Banka při poskytnutí tohoto úvěru nedává klientovi likvidní peníze, ale garanci zaplacení určitého závazku svého klienta. V důsledku akceptu se banka stává hlavním směnečným dlužníkem a je povinna směnku proplatit.

Avalový úvěr

Avalový úvěr pochází ze směnečného práva, někdy bývá označován jako úvěr ručitelský. Ručitel se zavazuje za některého ze směnečných dlužníků.

Alternativní formy financování

Lze je charakterizovat jako produkty, umožňující klientům získat finanční prostředky za určitých podmínek. K nejvýznamnějším patří faktoring a forfaiting.

Faktoring

„Faktoring je standardně chápán jako smluvně sjednaný průběžný odkup krátkodobých pohledávek, které vznikly dodavateli v důsledku poskytnutí nezajištěného dodavatelského úvěru“⁸.

Faktoring nabízí zejména specializované faktoringové firmy, které jsou většinou dceřinými společnostmi bank.

⁸ DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. (2005), s. 564 - 565.

Forfaiting

Forfaiting je produkt, který umožňuje financování klientů společně s krytím rizik vyplývajících z poskytnutých dodavatelských úvěrů. Je vhodný zejména pro firmy vyvážející rozsáhlejší celky na střednědobý či dlouhodobý úvěr a potřebují krytí pohledávek s tím spojených, včetně zajištění. Forfaiting je uplatňován především ve strojírenských firmách.

Cílem forfaitingu je odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek vzniklých při vývozu, popř. dovozu na úvěr. Subjekt, který kupuje pohledávky, se nazývá forfaitér a nemá možnost postihu vývozce, jestliže není dovozcem řádně zaplacená pohledávka. Úvěrová rizika tedy přecházejí na forfaitéra.

1.3.4 Depozitní (vkladové) bankovní produkty

Depozitní produkty představují formy získávání cizího kapitálu. Banka při nich vystupuje jako dlužník, klient jako věřitel. Tyto produkty se odrážejí na straně pasiv bankovní rozvahy, protože banky skrze ně získávají cizí zdroje. Za základní formy vkladových bankovních produktů považujeme:

- přijímání depozit v podobě **vkladů** na viděnou, termínovaných vkladů a spořicích účtů
- emise dluhových cenných papírů
- speciální depozitní produkty, upravené speciálními zákony, např.: vklady v rámci stavebního spoření.

Vklady na účtech

Tyto vklady bývají označovány i jako vklady na viděnou nebo vklady na požádání, běžné vklady či vista vklady.

Bankovní účet

Běžný bankovní účet lze považovat za základní bankovní produkt, který stojí na počátku vztahu mezi bankou a klientem.

Běžné účty slouží k likvidnímu uložení dočasně volných prostředků a provádění bezhotovostního platebního styku. Lze je také charakterizovat jako účty pohledávek a závazků banky vyplývajících ze vztahů s klientem.

Banky vedou svým klientům různé účty podle hlediska účelu jejich použití. Jednotlivé banky si tyto účty mohou upravit či kombinovat, aby zvýšili jejich atraktivitu a přilákali klienty.

Spořicí účet

Spořicí účty jsou také významným depozitním bankovním produktem. Jsou zde spojeny výhody běžného a termínovaného účtu. Prostředky jsou klientovi kdykoli k dispozici jako u běžného účtu, a zároveň jsou výhodněji úročeny.

Spořicí účet může být propojen s běžným nebo termínovaným účtem, takže lze mezi nimi lépe převádět prostředky.

Tyto účty nabízejí téměř všechny banky, které působí v České republice. Každý ze spořicích účtů má ale jiné podmínky. Rozdíly mohou být v úročení či poplatcích. Spořicí účty mohou být vedeny podnikatelům, fyzickým osobám nebo právnickým osobám.

Termínovaný vklad

Termínované vklady jsou vhodné pro uživatele, kteří mají volné nebo disponibilní prostředky a chtějí je zhodnotit. Tyto vklady jsou výhodněji úročeny než běžné či spořicí účty. Úroky jsou většinou tím vyšší, čím je větší výše vkladu a čím delší je doba splatnosti.

Jsou to vklady na pevnou a zpravidla větší částku. Uživatel se po sjednanou dobu vzdává možnosti disponovat s vkladem. Délku vkladu si klient určuje podle svých potřeb.

Termínované vklady využívá zejména podnikový sektor. Nabízejí je všechny banky, působící v ČR.

1.3.5 Platebně zúčtovací bankovní produkty

Zabezpečování platebního styku patří k nejvýznamnějším národohospodářským úkolům, které banky plní v tržní ekonomice. Pro banky je platební styk zdrojem přímých a nepřímých výnosů. Rychlost a přesnost v provádění plateb představuje důležitou konkurenční schopnost každé banky.

K provedení plateb nabízejí banky řadu různých produktů. K nejužívanějším patří **příkazy k úhradě a inkasu, šeky, platební karty a elektronické bankovníctví.**

Bankovní převody

V dnešní době patří k nejrozšířenějším platebním instrumentům právě bankovní převody. Tato problematika je upravena v zákoně o platebním styku⁹, který provádí vyhláška ČNB¹⁰ stanovující pravidla bezhotovostního platebního styku.

⁹ Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech.

Příkaz k úhradě

Příkaz k úhradě je jednoduchý a rychlý platební nástroj. Jedná se o příkaz majitele účtu bance, aby provedla určitou platbu z jeho účtu ve prospěch účtu jiného subjektu.

Příkazy k úhradě lze zadávat dvojím způsobem. Klasická forma je platební příkaz na předepsaném bankovním formuláři. Modernější a více využívanější je zadávání příkazů prostřednictvím elektronického bankovníctví.

Platební příkaz v jakékoliv formě musí obsahovat bankovní spojení plátce, bankovní spojení příjemce, částku v české měně a podpis. Tyto náležitosti jsou povinné. Banka umožňuje příkazci uvést datum splatnosti, variabilní a specifický symbol, textovou zprávu a datum vystavení příkazu.

Mezi druhy platebních příkazů patří:

- **jednotlivé příkazy** – je na nich uveden příkaz k provedení jediné platby
- **hromadné příkazy** – obsahují příkaz k provedení více než jedné platby
- **jednorázové příkazy** – platba je provedena pouze jedenkrát
- **trvalé příkazy** – představují příkaz k provádění opakovaných plateb.

Příkaz k inkasu

Příkaz k inkasu je platební nástroj, který nevychází z podnětu plátce, jako příkaz k úhradě, ale z podnětu příjemce platby. Pokyn k provedení platby zde tedy vychází od dlužníka.

Při inkasní formě placení se musí dodržovat tyto zásady:

- **banka plátce**, která vede účet, z něhož mají být peněžní prostředky odepsány, je povinná zajistit, aby byly peněžní transakce prováděny na základě předchozího souhlasu plátce
- **banka příjemce platby**, která přebírá příkaz k inkasu, nezkontroluje oprávněnost použití inkasní formy placení. Tato banka pouze zpracovává údaje uvedené v příkazu k inkasu a předává je jako žádost o odepsání peněžních prostředků z účtu plátce a jejich převedení ve prospěch příjemce.

¹⁰ Vyhláška ČNB 62/2004, kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při oprávněném zúčtování.

Platební prostředky elektronického bankovníctví

Vývoj bankovníctví v posledních deseti letech výrazně ovlivňuje rozvoj elektronického bankovníctví. Narůstá objem klientů využívajících produkty **elektronického bankovníctví**, jež přinášejí nejen nový způsob komunikace klienta s bankou, ale i nová rizika.

Rozlišujeme tyto **produkty elektronického bankovníctví**:

- **Homebanking** – založen na propojení osobního počítače klienta s počítačem banky. Uživatel musí mít nainstalovaný speciální software, pomocí něhož stahuje určitá data z databáze banky a sám je zpracovává. Bezpečnost je zajištěna pomocí hesel a šifrovaných zpráv.
- **Phonebanking** – je aplikace založena na komunikaci s bankou pomocí telefonu. Klient komunikuje hlasem nebo tlačítky buď s živým operátorem nebo s hlasovým počítačem. Bezpečnost je zajištěna pomocí systému hesel.
- **GSM banking** – založen na komunikaci s bankou prostřednictvím mobilního telefonu, na základě klíčových slov v SMS zprávě, prostřednictvím technologie SIM Toolkit¹¹ nebo s využitím technologie WAP¹². Bezpečnost je zajištěna systémem hesel a šifrovaných zpráv.
- **Internetbanking** – umožňuje komunikaci klienta s bankou prostřednictvím počítače připojeného na internetovou síť. Klient se přihlásí do systému banky a provádí požadované úkony pomocí elektronického klíče nebo přes elektronické podpisy a digitální certifikáty.

Ostatní produkty platebního styku

Šeky

Šeky jsou považovány za klasický instrument platebního styku. Můžeme se s nimi setkat při provádění plateb v obchodním styku i při neobchodních platbách fyzických osob.

*„Šek je cenný papír, který obsahuje bezpodmínečný příkaz výstavce šeku bance, aby vyplatila z jeho běžného účtu oprávněnému majiteli na šeku uvedenou peněžní částku“*¹³.

Náležitosti a způsob použití šeku můžeme najít v zákonu směnečném a šekovém¹⁴.

¹¹ **SIM Toolkit** - softwarové rozhraní, které je nahráno v mobilním telefonu klienta.

¹² **WAP** – systém pro zajištění provozu elektronických služeb na mobilních telefonech.

¹³ REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. (2000), s. 156.

¹⁴ Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový.

Platební karty

Dnešní moderní doba se neobejde bez bezhotovostního platebního styku, využívaného zejména k úhradě spotřebních výdajů a výběru hotovosti. Platební karta je plastická karta, odpovídající mezinárodním normám. Karty vydávají karetní asociace¹⁵.

Oprávněný držitel pomocí ní provádí bezhotovostní platby a výběry hotovosti z běžného účtu k němuž je karta vystavena.

Mezi náležitosti uvedené na platební kartě patří:

- označení vydavatele karty
- jméno držitele platební karty
- číslo platební karty
- platnost platební karty.

Základní klasifikace karet je členěna z hlediska způsobu zúčtování transakcí na:

- **charge karty** – historicky nejstarší typ karet, kterými držitel provádí úhradu provedených plateb podle měsíčního výpisu
- **kreditní, úvěrové karty** – držitel karty nemusí uhradit své závazky bezprostředně, ale má nárok na čerpání úvěru do sjednané výše podle potřeby
- **debetní karty** – platby jsou zúčtovány na účet neprodleně po tom, kdy banka obdrží zprávu o jejich provedení.

Platební karty zaznamenaly v posledních letech velmi dynamický rozvoj. Zvýšil se počet držitelů karet, ale i počet míst, kde lze s kartami platit a vybírat hotové peníze.

1.4 Klienti bank

Mezi základní klientelu bankovních institucí patří zejména:

- fyzické osoby
- podnikatelé
- neziskové organizace
- bytová družstva, obce, kraje, svazky obcí a organizace jimi zřízené.

¹⁵ Např.: MasterCard, VISA, JCB, American Express, Diners Club

2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY

CHARAKTERISTIKA

Územní samospráva je forma veřejné vlády a veřejné správy, vykonávána v rámci příslušných územně administrativních jednotek, na které je stát rozdělen. Každý občan má právo na vlastní samosprávu a na spravování určitého území, které je menší než stát. Toto právo zabezpečuje územní samospráva. Stát tedy předává část svých pravomocí nestátnímu subjektu. Občan takto získává větší možnost podílet se na řízení a zlepšení kvality společnosti, ve které žije.

Územní samosprávné celky jsou společenstvím občanů, která reprezentují jejich zájmy a preference. V České republice existuje dvoustupňový systém územní státní správy, tzv. smíšený model¹⁶. První stupeň tvoří obecní úřady, druhý stupeň úřady krajské. Základní územní samosprávnou jednotkou je podle Ústavy ČR obec, vyšším stupněm jsou kraje. Obce i kraje se řadí mezi veřejnoprávní korporace, které hospodaří s vlastním majetkem a vytvářejí si vlastní rozpočet. Územní samospráva je vykonávána v přenesené působnosti státní správy, tzn., že stát přenáší své pravomoci na nižší územně samosprávné celky.

Státní dozor nad činnostmi obcí je vykonáván Ministerstvem vnitra a z části krajem. Dozor nad zákonností v činnostech krajů a hl. města Prahy je svěřen Ministerstvu vnitra.

Samosprávné orgány jsou legislativně vymezeny v Ústavě ČR, v zákoně o obcích, obecním zastupitelstvu, v zákoně o krajích a krajském zastupitelstvu. Dnem 1.9.1999 byla implementována do legislativy ČR Evropská Charta místní samosprávy. Je pojímána jako důležitý krok k formování Evropy, založené na principu demokracie, decentralizace moci a subsidiarity.

V současnosti je evidováno v České republice:

- **14 samosprávných krajů** včetně hlavního města Prahy
- **6243 obcí**
- **76 okresů**, které slouží zejména pro potřeby soudnictví a statistik.

¹⁶ **Smíšený model** - územní veřejná správa je vykonávána jak na území obcí, tak na území krajů v rámci jedné územní administrativní jednotky.

2.1 Historický vývoj územních samosprávných celků

Územní samospráva se vyvíjela:

- **přírozeně** - jako důsledek přirozeného osídlení. Takto vznikaly obce a města, lišící se počtem obyvatel, ale sídlily na stejném místě. Základem společnosti se stala obec, na jejímž území žijí občané a vyvíjejí zde své ekonomické aktivity.
- **uměle** - v minulosti hlavně z vůle státu (panovníka) jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni, kde žijí občané z více měst a obcí, které spojují společné zájmy. Do popředí se dostává regionální politika jako součást politiky hospodářské¹⁷.

Náznaky místní samosprávy jsou popsány již ve 12. století ve starém Řecku a Římě. Vzniká pojem municipalita, představovala město jako celek s vlastní správou.

Existují velké rozdíly mezi obcemi, některé vzkvétaly a jiné se vylidňovaly. Hospodaření měst se vyvíjelo odlišně od hospodaření státu, a proto se města potýkala s nedostatkem financí. Z toho důvodu vznikly rozdíly v poskytování veřejných služeb.

V roce 1848 byly položeny základy obecního řízení v České republice „kroměřížskou ústavou“, na kterou navazovala tzv. „březnová ústava“, prováděna prozatímním obecním zákonem, který právně vytvořil krajskou obec. Na základě tohoto zákona nebyly ustaveny samosprávné kraje, byly pouze využity jako jednotka státní správy.

Po převratu bylo zavedeno župní zřízení. V Čechách se jednalo o 15 žup. Rozhodovacími orgány se stalo župní zastupitelstvo a župní výbor, v čele s županem. Župní zřízení skončilo v roce 1927, kdy se obnovily země.

Zákonnými úpravami došlo ke sjednocení typů samospráv do tří stupňů:

- **obec** nebo **město**
- **okres**
- **země** jako vyšší stupně územní samosprávy.

V roce 1945 byly obce a okresy jako články územní samosprávy nahrazeny místními, okresními a krajskými **národními výbory**, které měly samostatné postavení. Pro Českou republiku je typická rozdrobenost obcí. Ke konci roku 1945 existovalo 3527 obcí s vlastním národním výborem.

¹⁷ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. (2004), s. 12.

Do roku 1949 existovalo zemské zřízení, které bylo zrušeno a následně zaniklo samosprávní postavení národních výborů znárodněním jejich majetku. Podle ústavy se národní výbory staly orgány státní správy. Tato situace se neměnila 40 let.

V posledních deseti letech většina zemí přistoupila k reformám územní veřejné správy. Věnuje se pozornost zejména struktuře územní samosprávy a optimální velikosti obcí a měst. Zdokonalování funkcí územní samosprávy, hledání optimálního modelu územní veřejné správy a zvýšením efektivnosti veřejného sektoru jsou další kroky reformy. Zvyšuje se úloha vyšších úrovní územních samospráv a dochází k **decentralizaci**¹⁸ veřejné správy a současně k **dekoncentraci**¹⁹. Uplatňuje se princip **subsidiarity**²⁰. Datem 1.1.2001 došlo k vytvoření krajů jako vyšších územně samosprávních celků.

2.2 Obce

Základní článek územní samosprávy je obec. Legislativně vymezuje obce Ústava ČR a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Právo na místní samosprávu obcí upravuje Evropská charta místní samosprávy.

Obec je vymezena třemi základní znaky:

- **území**
- **občané** s trvalými či přechodným pobytem, podnikatelé a právnické osoby se sídlem na území obce, apod.
- **samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce.**

2.2.1 Postavení obce

„Postavení obce je stále významnější, což je výsledkem probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování různých druhů veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu“²¹.

Obec představuje:

- **Veřejnoprávní korporaci** vlastníci majetek, se kterým má právo hospodařit. Může získávat vlastní finanční prostředky a sestavovat vlastní rozpočet, podle kterého hospodaří.

¹⁸ **Decentralizace** - přenesení působnosti na samosprávu při zabezpečování veřejných statků.

¹⁹ **Dekontence** - přesun kompetencí ze státu na územní samosprávu v rámci výkonu státní správy prostřednictvím orgánů.

²⁰ **Subsidiarita** - rozhodování na co možná nejnižší úrovni, pokud to povede ke zvýšení efektivnosti.

²¹ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. (2004), s. 78.

- **Právníckou osobu** vystupující v právních vztazích svým jménem a na svou zodpovědnost.

Každá obec podporuje všestranný sociálně ekonomický rozvoj svého území a zabezpečení potřeb svých občanů. Obyvatelé jednotlivých obcí se mohou zapojovat do práce v iniciativních a poradních orgánech, tím mohou lépe kontrolovat činnost volených zástupců a realizaci volebních programů politických stran. Mají právo projevit své preference a potřeby v oblasti místních statků a služeb.

Při plnění daných úkolů se obec snaží chránit veřejný zájem, tzn. zájem občanů a ostatních subjektů daného území.

Zabezpečování veřejných statků pro své občany patří k prvořadě úloze každé obce. Zřizuje k tomu neziskové organizace, které jsou buď organizační složky obce, příspěvkové organizace nebo obecně prospěšné společnosti. Každý územní samosprávný celek musí respektovat princip maximální hospodárnosti a efektivnosti.

Obci je zákonem zaručena určitá finanční suverenita, která jí dovoluje být alespoň z části nezávislou na státu. V mezích zákona je obec nositelem veřejné moci, může zřizovat obecní policii a upravovat veřejné záležitosti závaznými vyhláškami apod.

Obce se rozkládají na jednom nebo více katastrálních území, podle nichž se člení na části. Zákon o obcích umožňuje slučování obcí, na základě výsledků místního referenda. Každá obec je začleněna do územního obvodu vyššího územně samosprávného celku - kraje.

Mezi základní druhy obcí patří:

- **obce**, které nejsou městy
- **města**, všechny základní územní samosprávné celky, které mají alespoň 3000 obyvatel a stanoví tak předseda Poslanecké sněmovny
- **obce s pověřenými obecními úřady**, které zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti
- **statutární města**, mající zvláštní postavení. Upravují své vnitřní poměry statutem, správa statutárních měst se odlišuje od ostatních samosprávou městských částí
- **hlavní město Praha** členěné na městské obvody.

2.2.2 Působnost obce

Působnost obcí se dělí na samostatnou a přenesenou. **Samostatnou působnost obcí** vymezuje zákon o obcích a znamená decentralizaci veřejné správy. Obec v rámci samostatné působnosti vytváří podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých

obyvatel v souladu s místními zvyklostmi. Především uspokojuje potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a celkové ochrany veřejného pořádku.

U **přenesené působnosti** jde o dekoncentraci státní správy obcím. Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti.

Rozlišujeme tři stupně přenesené působnosti:

- I. stupeň tvoří obce se základním rozsahem přenesené působnosti, kam patří všechny obce.
- II. stupeň vykonávají obce s pověřenými obecními úřady.
- III. stupeň tvoří obce s rozšířenou působností.

K 27. 3. 2008 existovalo v České republice 393 obcí s pověřenými obecními úřady a 205 obcí s rozšířenou působností²². Tyto obce jsou upraveny v zákoně č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Do **samostatné působnosti** obce ze zákona patří:

- hospodaření obce (rozpočet a závěrečný účet obce)
- peněžní fondy obce
- právnické osoby a organizační složky obce
- osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce
- organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce
- obecní policie, ukládání pokut za správní delikty
- program rozvoje územního obvodu obce, územní plán a regulační plán obce
- spolupráce s jinými obcemi atd.

Na základě **zvláštních zákonů** patří do samostatné působnosti obce:

- místní poplatky
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení požární ochrany v obci
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol

²² /online/ Český statistický úřad. Dostupné z: <http://www.czso.cz>. Poslední úprava 27.3.2008.

- zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví (ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi).

V rámci výkonu **přenesené působnosti** se u obcí jedná o tyto činnosti:

- vydávání nařízení obce
- rozhodování o místních a účelových komunikacích
- projednávání přestupků
- spravování drobných toků (jsou-li povodňovým orgánem)
- ochrana přírody a ovzduší atd.

Obce s **pověřeným obecním úřadem** jsou při výkonu státní správy v **přenesené působnosti** oprávněny:

- rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob
- rozhodovat o poskytnutí peněžité a věcné dávky nebo půjčky
- zajišťovat volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů, obcí a do Evropského parlamentu
- povolovat odběr a nakládání s vodami (jsou-li vodoprávním orgánem) atd.

U obcí s **rozšířenou působností** se v **přenesené působnosti** jedná o tyto kompetence:

- evidence obyvatel, vedení registru obyvatel
- vydávání občanských průkazů, cestovních dokladů a řidičských průkazů
- vodoprávní řízení a vydávání souhlasu k vodním stavbám, ochrana životního prostředí
- živnostenský úřad
- vykonávání státní správy lesů, rozhodování na úseku myslivosti a rybářství
- doprava a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy
- dávky a sociální služby, sociálně právní ochrana dětí
- péče o staré a zdravotně postižené občany, péče o nepřízpůsobivé občany atd.

2.2.3 Orgány obce

Zastupitelstva obcí plní funkci vrcholného orgánu zakotveného v Ústavě ČR. Obec je tedy samostatně spravována zastupitelstvem a dalšími orgány obce jsou **rada obce**, **starosta** a **obecní úřad**. Orgány všech obcí vykonávají přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony v základním rozsahu a pro svůj správní obvod.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo představuje kolektivně volený orgán, který samostatně spravuje obec. Rozhodovací pravomoc je ve všech samosprávních záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje jako vyššího samosprávného celku.

Zastupitelstvo schvaluje zejména program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce a závěrečný účet, rozpočtová opatření, případně změny a úpravy rozpočtu, výši odměn starosty a dalších členů zastupitelstva, poskytnutí půjčky, založení, zřízení nebo zánik svých organizačních složek a příspěvkových organizací a obecně prospěšných společností. Dále rozhoduje o obecně závazných vyhláškách, zřízení obecní policie, vstupu do svazku obcí atd.

Členové zastupitelstva obce jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran v obci, volí je občané obce v komunálních volbách na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo si také volí ze svých členů starostu a členy rady obce. Jednání jsou ze zákona veřejná.

Zastupitelstvo si může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Každá obec musí mít zřízen **finanční výbor**, který kontroluje hospodaření s majetkem obce a další úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo a **kontrolní výbor**, který kontroluje dodržování předpisů a plnění usnesení zastupitelstva a rady. Zastupitelstvo zřizuje **výbor pro národnostní menšiny**, jestliže se v územním obvodu obce hlásí k jiné národnosti než české alespoň 15 % občanů. Počet členů zastupitelstva závisí na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. (viz tabulka č. 1)

Tabulka č. 1: Počet členů zastupitelstva obce podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5-9 členů
501- 3 000 obyvatel	7-15 členů
3 001- 10 000 obyvatel	11-25 členů
10 001- 50 000 obyvatel	15-35 členů
50 001- 150 000 obyvatel	25-45 členů
nad 150 000 obyvatel	35-55 členů

*Zdroj: PEKOVÁ, J., PILNÝ J., Veřejná správa a finance veřejného sektoru (2002)
+ vlastní zpracování, 2008.*

Starosta obce

Starosta obec zastupuje navenek a je odpovědný za výkon své funkce zastupitelstvu. Starosta řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu, připravuje a svolává schůze rady, podepisuje usnesení, odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce a jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu. Obec zaměstnává také místostarostu, který zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti.

Rada obce

Výkonným orgánem obce je rada, tvořená starostou a členy, kteří byli zvoleni z řad zastupitelů. V samostatné působnosti podléhá rada obecnímu zastupitelstvu a v rámci přenesené působnosti obce rozhoduje podle zákona.

Rada obce má oprávnění vydávat nařízení na základě zákonného zmocnění. Počet členů rady obce je lichý, nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, může ji tedy tvořit 5-11 členů. Rada se nevolí, jestliže má zastupitelstvo méně než 15 členů. V čele rady je starosta obce, jeho zástupci a další členové. Jednání rady jsou neveřejná.

Rada obce je oprávněna zřídit jako své iniciativní a poradní orgány **komise**, které mohou předkládat různé návrhy a náměty.

Obecní úřad

Starosta stojí v čele obecního úřadu, dalším členem je místostarosta, tajemník - pokud je jeho funkce zřízena, a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly, uložené v rámci samostatné působnosti zastupitelstvem nebo radou obce. Plní také úkoly v rámci přenesené působnosti. Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a řídí organizace, které obec zřídila pro zabezpečení veřejných statků. Funkci obecního úřadu plní ve městech městský úřad, magistrát, úřady městských obvodů a městských částí.

2.3 Kraje

Legislativní vymezení krajů kromě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., je dáno zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích. Kraj je územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Samosprávu vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami společenství občanů kraje. Hospodář s vlastním majetkem a vlastními příjmy.

Kraj představuje veřejnoprávní korporaci, tedy právnickou osobu, která vystupuje

v právních vztazích vlastním jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Snaží se o všestranný rozvoj svého území a o uspokojování potřeb svých občanů²³.

2.3.1 Působnost kraje

Působností zastupitelstva se rozumí okruh úkolů, které jsou svěřeny zastupitelstvu. Kraj není podřízen vládě v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu samosprávy se řídí právním řádem, nikoli interními akty státu. Zásah státu do samosprávy je možný jen při porušení ústavnosti a zákonnosti.

Působnost kraje je jak samostatná, tak přenesená. Lze ji rozdělit na působnost věcnou – patří sem hospodaření kraje, tvorba a kontrola orgánů kraje, správa krajských ústavů, plánování a interní samospráva zastupitelstva.

Do **samostatné působnosti** podle zákona patří:

- hospodaření kraje - rozpočet a závěrečný účet
- peněžní fondy kraje
- právnické osoby a organizační složky kraje
- osobní a věcné výdaje na činnost krajského úřadu a zvláštních orgánů kraje, organizace řízení, personální a materiální zabezpečení krajského úřadu
- vydávání obecně závazných vyhlášek, zákonodárná iniciativa vůči Poslanecké sněmovně
- program rozvoje kraje, územně plánovací dokumentace
- spolupráce s jinými kraji
- dopravní obslužnost na území kraje, koncepce rozvoje cestovního ruchu
- ukládání pokut v samostatné působnosti atd.

Na základě **zvláštních zákonů** patří do **samostatné působnosti** kraje:

- koncepce rozvoje památkové péče, plány zachování a obnovy kulturních památek
- střední školství, odborná učiliště, speciální základní školy, konzervatoře
- krajská zařízení a ústavy sociální péče, odborné poradenství pro děti, zařízení pro výkon pěstounské péče
- zřizování zařízení zdravotnické péče, záchranné služby, protialkoholního zařízení
- koncepce odpadového hospodářství kraje atd.

²³ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, §1.

V rámci reformy veřejné správy byly na krajské úřady převáděny tyto činnosti v **přenesené působnosti**:

- povolování zvláštního užívání silnic II. a III. třídy
- výkon státní památkové péče v oblasti národních kulturních památek
- rozhodování o zařazení lesů a rozhodování na úseku myslivosti a rybářství
- vedení a zpracování evidence odpadů
- výkon na úseku ochrany přírody, ovzduší a zemědělského půdního fondu
- vývoj agendy krajských živnostenských úřadů atd.

2.3.2 Orgány kraje

Organizace kraje je založena na jednom orgánu, **zastupitelstvu**, ze kterého vychází všechny další orgány. Nejvyšší orgán je tedy zastupitelstvo, od kterého se odvozuje výkonný orgán **rada kraje**. V čele kraje stojí **hejtman** a v čele **krajského úřadu** ředitel.

Hejtman kraje

Hejtman kraje působí jako reprezentant, tzn. že zastupuje kraj navenek. Významné pravomoci má také ve vnitřních věcech. Volba a odvolávání hejtmána je vyhrazena zastupitelstvu. Kraj jmenuje náměstka hejtmána, který zastupuje hejtmána v době jeho nepřítomnosti a oba jsou odpovědní za výkon své funkce zastupitelstvu. Do působnosti hejtmána patří organizace práce radě a zastupitelstvu, pozastavování rozhodnutí rady, plnění úkolů uložených radou nebo zastupitelstvem, ověřování písemných produktů rady a zastupitelstva, zřizování orgánů a jmenování členů orgánů kraje, rozhodování o samostatné působnosti kraje. Hejtman zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány.

Zastupitelstvo kraje

Vrcholným orgánem kraje je zastupitelstvo, které samostatně spravuje kraj a je jediným orgánem uvedeným v Ústavě ČR. Počet členů zastupitelstva kraje je závislý na počtu obyvatel kraje začátkem roku, ve kterém se konají volby do zastupitelstva. (viz tabulka č. 2) Zastupitelstvo kraje rozhoduje v rámci samostatné působnosti obdobně jako zastupitelstvo obce. Jednání zastupitelstva jsou veřejná.

Zastupitelstvo zřizuje jako své kontrolní a iniciativní orgány výbory:

- finanční
- kontrolní
- výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.

Tyto výbory jsou většinou pětičlenné. Členy výborů nemohou být hejtman, jeho zástupci, ředitel krajského úřadu ani ti, kteří spravují rozpočet a účetnictví. Kraj si může také zřídit výbor pro národnostní menšiny a to tehdy, když se na území kraje hlásí nejméně 10 % obyvatel k jiné než české národnosti.

Tabulka č. 2: Počet členů zastupitelstva kraje podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 600 000 obyvatel	45 členů
600 001- 900 000 obyvatel	55 členů
nad 900 000 obyvatel	65 členů

*Zdroj: PEKOVÁ, J., PILNÝ J., Veřejná správa a finance veřejného sektoru (2002)
+ vlastní zpracování, 2008.*

Rada kraje

Rada kraje je výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti. Zodpovídá se ze svých činností zastupitelstvu kraje, který ji volí a odvolává. Ve věcech přenesené působnosti může rada rozhodovat pouze na základě ustanovení zákona. Radu kraje tvoří hejtman, zástupci hejtmána a další členové volení z řad zastupitelstva kraje.

Rada má 9 členů v kraji do 600 000 obyvatel a 11 členů v kraji nad 600 000 obyvatel. Zřizuje komise jako iniciativní a poradní orgány. Jejich činnost je obdobná jako u obcí.

Působnost rady se týká oblasti hospodaření, organizační a řídicí moci a v přenesené působnosti právo tvorby, neboli vydávání nařízení.

Krajský úřad

Krajský úřad je výkonným a správním orgánem kraje, zajišťuje běžný chod po organizační a administrativní stránce. Krajský úřad plní úkoly uložené v samostatné působnosti zastupitelstvem nebo radou a napomáhá činnostem výborů a komisí. Dále plní úkoly v přenesené působnosti, které nejsou svěřeny zastupitelstvu či radě. V čele krajského úřadu stojí ředitel, který se zodpovídá hejtmanovi v oblasti přenesené působnosti a zastupitelstvu kraje v oblasti samostatné působnosti. Krajský úřad se člení na sekretariát hejtmána, sekretariát ředitele, odbory a oddělení.

3 NABÍDKA BANKOVNÍCH PRODUKTŮ PRO ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY

Zvláštní skupinou klientů bank jsou místní orgány a organizace jimi zřízené – komunální sféra. V České republice se do komunální sféry řadí hlavně města a obce, dobrovolné svazky obcí, rozpočtové a příspěvkové organizace, jejichž zřizovateli jsou obce.

Nejvýznamnější součástí komunální sféry jsou města a obce, označovány někdy jako municipality. Liší se od všech bankovních klientů zvláštním politickým, právním i ekonomickým postavením. Tyto zvláštnosti činí komunální trh pro banky velice zajímavým, protože je tady nižší úvěrové riziko. Územní samosprávné celky mají o banky také zájem. Využívají služeb bankovních institucí nejen pro platební styk, případně zhodnocení vkladů, ale banka tady působí také jako věřitel, který může poskytnout finanční krytí investic potřebných k fungování měst a obcí a k dalšímu rozvoji.

3.1 Úvěry obcím

Místní investice bývají nejčastěji financovány tak, že je investorem obec. Právní úprava rozpočtového hospodaření obcí umožňuje využívat k úhradě rozpočtových výdajů obcí i takové peněžní prostředky, jako jsou různé druhy půjček včetně bankovního úvěru a komunálních obligací. Řada obcí využívá komunální úvěry, kterými jsou financovány investice na budování, údržbu, opravy a modernizace obecní infrastruktury. Obce nejvíce investují do životního prostředí (vodovod, kanalizace, čističky odpadních vod, dostatečná kapacita elektrické energie, plynofikace) a bydlení (výstavba bytů vyššího standardu, zainvestování pozemků vhodných pro výstavbu rodinných domů, výstavba domů pro seniory s pečovatelskou službou) apod.

Obce mají zájem také o půjčky k provozním účelům, jde-li o překlenutí časového nesouladu příjmů a výdajů. Většina půjček však má investiční charakter.

Vlastní finanční zdroje obcí nebývají před realizací investic k dispozici a jsou vytvářeny řadu let. Včasná investice většinou přináší významné plus, protože se projeví v následujících letech zvýšením rozpočtových příjmů.

Z hlediska doby splatnosti jsou obcím poskytovány zejména úvěry střednědobé a dlouhodobé.

Podle rozpočtové skladby nejsou do rozpočtových příjmů obce zahrnovány návratné finanční prostředky. Peníze, které obec musí v budoucnu vrátit svým věřitelům jsou v zájmu

nezkresleného pohledu na vyrovnanost rozpočtového hospodaření evidovány odděleně jako tzv. financování. Základní členění rozpočtových příjmů a výdajů je uvedeno v příloze č. 3.

Úvěry obcím jsou pro banku relativně bezpečné. Bezpečnost plyne z vysoké pravděpodobnosti jejich včasného splacení a formy zajištění. Územní samosprávné celky jsou tedy vyznačovány vysokou úvěrovou bonitou, která je vnímána v souvislosti s nižší potřebou tvorby rezerv a opravných položek na úvěrové obchody. Bankám to umožňuje nabídnout těmto klientům výhodnější úvěrové podmínky, zejména nižší úrokovou sazbu i delší dobu splatnosti.

Přes příznivé riziko návratnosti komunálních úvěrů jsou podmínky týkající se úvěrové bonity a finančního zdraví v jednotlivých obcích rozdílné. Některé obce mají podmínky horší a mohlo by dojít k nežádoucímu předlužení, které by ohrozilo komunální úvěrový trh. Proto banky posuzují úvěr pro každou obec podle jejího rozpočtového hospodaření s maximální obezřetností.

Obecně platí, že peníze, jejichž získání je spojeno s určitým úsilím, jsou vynakládány uvážlivěji než peníze získané darem. Za úsilí je možné považovat i úrok, který obce platí za bankovní úvěr ze svého rozpočtu na úkor jiných výdajů. Úvěrové financování bude tedy nabývat na významu, neboť vede ke zvýšení efektivity při vynakládání prostředků na investice měst a obcí.

3.1.1 Zajištění úvěrů

Klasické komerční úvěry bývají nejčastěji zajišťovány majetkem dlužníka, u obcí není zástavní právo k nemovitosti pro banku výhodné. Obce většinou vlastní radnice, školy, bytové domy, požární zbrojnice a podobné nemovitosti nevhodné k zástavě. Banky proto v závislosti na typu rizika úvěru staví zajištění úvěrů na budoucích příjmech, které jsou relativně jisté a snadno plánovatelné a předvídatelné. Jistý příjem zaručuje zejména podíl obcí na sdílených daních.

3.1.2 Komunikace bank s obcemi

Banka, která chce uspět na komunálním trhu, musí:

- dobře znát strukturu obecního rozpočtu
- sledovat trendy v rozvoji měst a obcí a ve vývoji jejich příjmů
- přizpůsobovat nabídku svých produktů a obchodní strategii poptávce municipalit po úvěrových zdrojích.

Je proto důležité, aby banky nabízející produkty komunální sféře, udržovaly úzké kontakty s obcemi a soustavně jim přizpůsobovaly rozsah a kvalitu bankovních služeb. Banky nabízejí služby komunálního finančního poradenství, v rámci kterého doporučí vhodné finanční řešení tak, aby obce měly možnost dosáhnout maximálního efektu při minimálních nákladech.

3.1.3 Finanční analýza a scoring

Každý investiční projekt musí být podroben ekonomické analýze, která je podkladem pro volbu nejefektivnějšího bankovního produktu.

Banka jako věřitel se musí ujistit, že je obec schopna splatit dluh. K takovému závěru může banka dojít jen na základě důkladné analýzy budoucích finančních toků obce. Většina bank pro tento účel používá metodu zvanou finanční analýza a scoring.

Metoda pracuje s ukazateli, charakterizující finanční zdraví obce.

Příjmy analyzuje z hlediska:

- jejich druhu a množství na jednoho obyvatele
- pravidelnosti a opakovatelnosti
- spolehlivosti
- citlivosti na podmínky ovlivňující jejich výši.

Analýza výdajů je neméně důležitá z hlediska návratnosti úvěrů. Zjišťuje se především poměr mezi neinvestičními a kapitálovými výdaji, resp. zda nejsou provozní výdaje nepřiměřené rozpočtovým možnostem obce.

3.1.4 Finanční zdraví obce

Finančně zdravá obec je schopna dosahovat provozních úspor. Její běžné příjmy jsou podstatně vyšší než provozní výdaje. Tyto úspory pak může použít k financování investičních výdajů.

Důkladnější analýza zhodnotí hospodaření i podle jednotlivých činností obce. Používá se metoda porovnání vybraných položek příjmů a výdajů s jinými obcemi.

Finanční analýza se provádí ve třech rovinách, hodnotí se:

- **minulý vývoj** – analyzuje se období uplynulých dvou až tří let
- **současná finanční situace** a finanční zdraví – analyzuje se kvalita rozpočtu běžného roku včetně dodržování rozpočtové disciplíny, posouzení finančních toků a jejich poměru
- **budoucí finanční možnosti.**

Hodnocení finančního zdraví obce vypovídá o její úvěrové bonitě. Je směrodatné nejen pro banku, ale i pro obec, protože jí poskytuje zpětnou kontrolu úspěšnosti hospodaření. Na základě vyhodnocení ukazatelů lze charakterizovat finanční zdraví obce a stupeň úvěrového rizika.

3.2 Angažovanost bank v obcích

Bankovní služby komunální sféře poskytuje stále více bank. V minulosti tomu tak nebylo. Nejtěsněji byla s obcemi a městy spjata Česká spořitelna, a.s. V dnešní době nabízejí územním samosprávným celkům produkty i menší banky a pobočky zahraničních bank.

Zaměřila jsem se na banky, které jsou obcemi nejvíce vyhledávané a na jejich hlavní produkty pro ně.

3.2.1 VOLKSBANK CZ, a. s.

Volksbank CZ úspěšně působí na českém trhu od roku 1993. Hlavním akcionářem je Volksbank International AG, dceřiná společnost Volksbank AG, která působí jako čelní institut jedné z nejvýznamnějších bankovních skupin v Rakousku. Tato banka byla jednou z prvních bank, která zahájila expanzi na trhy střední a východní Evropy.

Volksbank CZ nabízí široké spektrum bankovních produktů pro města, obce, státní správu a neziskové organizace. Komunální sféra představuje pro banku velice významnou cílovou skupinu, které nabízí produkty a služby za atraktivních podmínek.

Bankovní produkty jsou zaměřené na platební styk, **vedení běžných účtů a úvěrové produkty**, odpovídající potřebám municipalit²⁴.

Konto pro municipality

Konto pro municipality představuje běžný účet, jehož produktové složení odpovídá požadavkům komunální sféry.

Obsahuje tyto služby:

- otevření a vedení běžného účtu v CZK se zvýhodněným pásmovým úročením
- mezinárodní služební platební kartu (Visa Electron, Visa Classic, Maestro)
- založení a vedení depozitního produktu (termínovaný vklad, depozitní směnka nebo spořicí účet)

²⁴ /online/ Volksbank. Dostupné z: <http://www.volksbank.cz>. Poslední úprava 18.1.2008.

- elektronické bankovníctví (Internet banking, Homebanking)
- úvěrový rámec dle bonity klienta
- založení trvalých příkazů k úhradě a povoleného inkasa
- telefonické informace o stavu na účtu na základě hesla
- měsíční zasílání výpisu z účtu poštou nebo tisk prostřednictvím infotermínu.

Doplňkové služby nad rámec standardu:

- šekové služby
- hladké platby (běžné příkazy v cizí měně)
- dokumentární akreditiv a inkaso
- jiné druhy platebních karet.

Úvěr na infrastrukturní investice

Možnost financování municipální infrastruktury (výstavba obecní komunikace, čističky odpadních vod, kanalizace, plynofikace apod.).

Úvěr lze čerpat buď jednorázově nebo postupným uvolňováním prostředků dle vzniklých závazků v průběhu výstavby. Splatnost může být sjednána až na 15 let. Obec má také možnost dohodnout si individuální podmínky způsobu placení.

Podmínky pro získání úvěru:

- předložení účetních výkazů minimálně za dvě účetní období
- úředně ověřený souhlas krajského či obecního zastupitelstva s přijetím úvěru
- splnění bonitních kritérií banky pro poskytnutí úvěru.

EU program

EU Program je skupina finančních produktů, určených pro zabezpečení čerpání zdrojů ze strukturálních fondů Evropské unie. Využití je zejména pro potřeby obcí, které se zajímají o čerpání prostředků z fondů Evropské unie, mají zajímavý projekt, ale chybí jim zdroje.

V rámci EU programu mají územní samosprávné celky možnost zřídit si ***Speciální konto pro EU***, sloužící na finanční transakce související s proplácením nákladů spojených s konkrétním projektem nebo akcí.

Dalším produktem je ***Úvěr v rámci programu EU***. Slouží k předfinancování dotací z fondů EU nebo ke spolufinancování projektů. Minimální výše úvěru je 2 miliony CZK. Čerpání probíhá vždy prostřednictvím Speciálního konta pro EU. Nejdelší splatnost je 15 let.

Krátkodobý provozní úvěr

Kontokorentní úvěr poskytovaný územním samosprávným celkům je určen k financování provozních potřeb, plynoucích z časového nesouladu rozpočtových příjmů a výdajů v průběhu roku.

Úvěr je poskytován formou debetního úvěrového rámce na běžném účtu municipality. Rámec je nastaven na období 1 roku, může být i prodloužen.

Čerpání a splácení úvěru probíhá automaticky zúčtováním platebních příkazů ve prospěch kontokorentního účtu.

Podmínky pro získání jsou stejné jako u úvěrů na obnovu bytového fondu.

Depozitní produkty a návazné služby

Pro efektivní hospodaření s financemi Volksbank nabízí subjektům komunální sféry:

- termínované vklady a depozitní směnky s fixní úrokovou sazbou
- jednorázové i revolvingové vklady
- investice do cenných papírů a podílových fondů
- kombinace vkladových a investičních produktů k dosažení co nejvyššího výnosu.

Mezi doplňkové služby patří pronájem bezpečnostních stránek a poskytování bankovních informací.

3.2.2 ČESKÁ SPOŘITELNA, a. s.

České spořitelna má své kořeny již v roce 1825, kdy zahájil činnost její právní předchůdce - Spořitelna česká. Vznik České spořitelny jako akciové společnosti se datuje do roku 1992. Rok 2000 představoval pro banku členství se silnou středoevropskou Erste Group.

Důkazem pevného postavení na českém trhu je téměř pět a půl milionu klientů. Česká spořitelna představuje banku, mající převážnou část klientů z komunální sféry. Nabídku bankovních produktů pro obce tvoří následující produkty²⁵.

Běžné účty

Česká spořitelna nabízí municipalitám běžný účet v české měně a běžný účet určený pro dotace ze Státního rozpočtu a Státního fondu rozvoje bydlení.

²⁵/online/ Česká spořitelna. Dostupné z: <http://www.csas.cz>. Poslední úprava 15. 2. 2008.

Běžný účet v české měně pro klienty komunální sféry

Tento běžný účet umožňuje vést komplexní rozpočtové hospodaření pomocí otevření podúčtů. Tvoří jej široká škála navazujících produktů, lze si sjednat např.:

- službu Servis 24 nebo Servis 24 GSM banking pro pohodlné ovládání účtu prostřednictvím telefonu či počítače 24 hodin denně a 7 dní v týdnu
- kontokorentní úvěr k běžnému účtu
- platební instrumenty - trvalé příkazy k úhradě, povolené inkaso, šeky, platební karty.

Předností tohoto účtu je zvýhodněné pásmové úročení, které se odvíjí od zůstatku.

Běžný účet pro dotace ze Státního rozpočtu a ze Státního fondu rozvoje bydlení

Jedná se o běžné účty, které jsou vedené výhradně k bezhotovostnímu čerpání dotací na účelové akce ze Státního rozpočtu ČR nebo ze Státního fondu rozvoje bydlení.

Účet je zřízen na základně předložení Oznámení o limitu výdajů. Pro každou dotovanou investiční akci je zřízen samostatný běžný účet.

Výhodou je efektivnost, plynoucí z nulových poplatků za správu i vedení účtu. Peněžní prostředky na účtu však nejsou úročeny.

Úvěry

Česká spořitelna poskytuje různé formy úvěrů pro obce, města, sdružení obcí a krajů. Mezi ně řadíme **komunální hypotéku, program financování oprav, modernizace nebo regenerace panelových domů, dodavatelský úvěr** aj.

Komunální hypotéka

Komunální hypotéka představuje specifický hypoteční úvěr, určený na investice do nemovitostí, s měsíčními anuitními splátkami a pevnou úrokovou sazbou na určité období.

Banka umožňuje:

- splácení dle možností rozpočtu obce
- splatnost úvěru (většinou) 20 let
- individuální výši úvěru.

Při žádosti musí být splněny následující podmínky:

- souhlas zastupitelstva s přijetím úvěru a se zástavou nemovitosti
- vypsání obchodní veřejné soutěže, výzva, přímé oslovení
- předání finančních výkazů, popis financovaného projektu
- vedení běžného účtu u České spořitelny
- spoluúčast klienta na financování investičního záměru.

Program financování oprav, modernizace nebo regenerace panelových domů

V návaznosti na nařízení vlády ČR č. 299/2001 Sb. o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení připravila pro své klienty Česká spořitelna balíček služeb na realizaci programu financování oprav, modernizace nebo regenerace panelových domů.

Dodavatelský úvěr

Dodavatelský úvěr představuje pro obce a města moderní způsob financování investičních projektů formou realizace komplexní dodávky stavby či technologie. Banka umožňuje zrychlení výběrového řízení na dodavatele a odsunutí financování projektu na pozdější dobu. Česká spořitelna realizuje odkup pohledávek s dodavatelskými firmami s ověřenou bonitou. Dodavatel se s bankou předem dohodne na podmínkách financování po uvážení potřeb investora.

Cena je uhrazena buď platební směnkou nebo fakturou s odloženou splatností. Doba splatnosti je až 15 let s pevnou úrokovou sazbou.

Tento typ úvěru se spolu s platební směnkou nezapočítává do ukazatele dluhové služby.

Elektronické služby

Česká spořitelna nabízí služby elektronického bankovníctví **Business 24 Internetbanking**, **Servis 24** a program **@Faktura 24**, pro úsporu času spojeným s běžným bezhotovostním stykem.

Business 24 Internetbanking

Business 24 Internetbanking je nástrojem přímého bankovníctví, který umožňuje klientům obsluhovat účty pomocí počítače napojeného na internetové připojení. Slouží

k zadávání bezhotovostních platebních transakcí a dalších operací na běžných, vkladových i úvěrových účtech. Umožňuje přístup k účtům 24 hodin, 7 dní v týdnu po celý rok.

Servis 24

Servis 24 slouží jako prostředek obsluhy účtu pomocí internetu (Internetbanking), telefonu (Telebanking) a mobilního telefonu (GSM banking). Běžné bankovní operace můžete provádět z domova 24 hodin denně, 7 dní v týdnu po celý rok.

@Faktura 24

Jedná se o program, který umožňuje odesílání a příjem faktur v elektronické podobě. Tento nástroj se spojí s kanálem přímého bankovníctví a fakturu proplatí přes bezhotovostní platební styk. Výstavce zašle fakturu ve vlastním datovém formátu konsolidátorovi a ten ji po konverzi do požadovaného formátu odešle příslušnému příjemci faktury.

Systém je propojen s účetním programem obce nebo komunikuje prostřednictvím internetového portálu.

Výhodou je zvýšení kvality zpracování faktur, úspora času i nákladů spojených s fakturací a snížení rizika vzniku chyb při zpracování.

3.2.3 KOMERČNÍ BANKA, a. s.

Komerční banka patří k významným institucím působícím na území České republiky a v regionu střední a východní Evropy. Je součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générale a poskytuje komplexní služby drobného, podnikového a investičního bankovníctví.

Služeb komerční banky využívá více jak 1,5 milionu klientů. V České republice je otevřeno 378 poboček a v rámci této sítě banka provozuje 35 specializovaných business center pro municipality²⁶.

Nabídka banky pro komunální sféru je široká. Tvoří ji **Balíček Municipality**, **Municipální úvěr** a **Program Ponte**.

Balíček Municipality

Tento balíček obsahuje produkty a služby, které zajistí spolehlivou a efektivní správu financí územních samosprávných celků.

²⁶ /online/ Komerční banka. Dostupné z: <http://www.kb.cz>. Poslední úprava 2.3.2008.

Základní nabídku tvoří:

- běžný účet v CZK, který je založen i veden zdarma včetně bezplatného zasílání měsíčního výpisu poštou
- možnost poskytnutí kontokorentního rámce
- jeden produkt přímého bankovníctví na rok zdarma.

Variabilní nabídku tvoří následující produkty a služby:

- termínovaný vklad v české i cizí měně
- Sporoúčet KB – spořicí účet s výhodnou úrokovou sazbou
- podílové fondy
- penzijní připojištění
- úvěrování a další.

Výhodou balíčku je vyšší zhodnocení disponibilních prostředků měst a obcí díky vyšším úrokovým sazbám a úspora nákladů díky slevám obsažených v balíčku.

Municipální úvěr

Jde o krátkodobý, střednědobý či dlouhodobý úvěr s pevnou nebo pohyblivou úrokovou sazbou určený pro samosprávné celky. Slouží k přímým platbám na účet dodavatele nebo prodávajícího na základě faktur či smluv.

Municipální úvěr je určen z části na financování investic a z části na překonání časového nesouladu mezi příjmy a výdaji rozpočtu. Můžeme jím tedy financovat pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku a obnovu stávajícího investičního majetku.

Čerpat úvěr je možné jednorázově nebo postupně dle smluvních podmínek dohodnutých na základě potřeb municipality.

Územní samosprávné celky tak mohou realizovat i finančně náročnou investici pro rozvoj svého území.

Program Ponte

Program Ponte je určen na financování projektů podporovaných ze Strukturálních fondů EU. Předpokladem pro podání žádosti o dotaci ze Strukturálních fondů je zajištění financování příslušného projektu.

Úvěry slouží k financování časového nesouladu mezi potřebou prostředků a příjmem dotace ze SF EU nebo na spolufinancování projektu.

Komerční banka nabízí dva typy úvěrů:

- **Úvěr na předfinancování grantu EU** – krátkodobý až střednědobý úvěr, který řeší časový nesoulad mezi potřebou uhradit uznatelné výdaje projektu a čerpáním dotace ze SF EU. Úročen je především pohyblivou úrokovou sazbou. Patří sem:
 - Investiční úvěr
 - Úvěr na provozní a investiční potřeby
 - Municipální úvěr.
- **Standardní úvěr na spolufinancování projektu** – střednědobý až dlouhodobý úvěr na financování výdajů projektu, které nejsou kryty dotací ze SF EU. Úroková sazba je většinou pevná. Jedná se o tyto druhy úvěrů:
 - Investiční úvěr
 - Úvěr na provozní a investiční potřeby
 - Municipální úvěr
 - Úvěr na oběžné prostředky.

3.2.4 ČSOB, a. s.

Československá obchodní banka působí jako univerzální banka na českém a slovenském trhu. V České republice působí pod dvěma značkami – ČSOB a Poštovní spořitelna. Sesterské společnosti ČSOB Pojišťovna a Patria Finance doplňují rozsáhlou nabídku finančních služeb. ČSOB je součástí belgické bankopojišťovací Skupiny KBC, která je aktivní zejména v Belgii a Střední Evropě. V současné době nejvíce expanduje ve Východní a Střední Evropě²⁷.

Československá obchodní banka nabízí územním samosprávným celkům kompletní správu financí. Obec si může vybrat buď komplexní **Municipální program** nebo jednotlivé bankovní produkty.

Municipální program

Jde o balíček produktů určený obcím, městům, svazkům obcí a krajským úřadům, včetně organizací jimi zřízených. Municipální program nabízí optimální řešení požadavků a

²⁷/online/ Československá obchodní banka. Dostupné z: <http://www.csob.cz>. Poslední úprava 24.2.2008.

potřeb v oblastech platebního styku, zhodnocování volných peněžních prostředků nebo financování provozních a rozvojových aktivit.

Patří sem **Municipální konto** a **Komunální financování**.

ČSOB Municipální konto

Běžný účet Municipální konto slouží především k uskutečnění platebního styku. Představuje zejména cenově a úrokově výhodnou nabídku služeb, které lze využít k pokrytí základních platebně-zúčtovacích operací:

- zřízení a vedení běžného účtu
- možnost zavedení trvalých příkazů, povoleného inkasa a plateb SIPO
- zasílání výpisů
- zvýhodněné pásmové úročení zůstatku běžného účtu
- elektronické bankovníctví (ČSOB Internetbanking 24, ČSOB BusinessBanking 24, ČSOB Linka 24)
- embosovaná platební karta
- možnost kontokorentního úvěru
- termínovaný vklad.

Konto mohou založit oprávnění zástupci obcí. Při zakládání konta stačí předložit originál nebo notářsky ověřenou kopii zápisu z ustavujícího zasedání obecního zastupitelstva o volbě starosty a jeho zástupce a způsoby jejich podepisování.

ČSOB také nabízí vedení účtu ***Fondu rozvoje bydlení obce*** – na opravy a modernizaci bytů a současně i na správu a vedení půjček Fondu rozvoje bydlení.

Obce mohou zhodnocovat volné peněžní prostředky prostřednictvím:

- termínovaného vkladu
- spořicího účtu
- podílových fondů ČSOB a bankopojišťovací skupiny.

ČSOB Komunální financování

Jedná se o portfolio úvěrových produktů pro zajištění financování investičních a provozních potřeb municipalit. Postupuje se individuálně u každé obce s využitím všech dostupných podpůrných programů.

Účelový úvěr klientům komunální sféry

Tento úvěr slouží na krátkodobé i dlouhodobé investiční projekty a rozvojové programy měst, obcí a krajů. Využít se dá i k předfinancování dotací a spolufinancování projektů podporovaných z fondů EU, státu a dalších institucí.

Výhodou je individuální přístup při tvorbě plánu čerpání a splácení úvěru, možnost odkladu splátek a mimořádného splácení.

Úroková sazba a hodnota zajištění závisí na:

- konkrétním obchodním případu
- kvalitě obchodního záměru
- bonitě klienta
- délce splatnosti.

Úvěr je možno zajistit:

- blankosměnkou (bez uvedení částky)
- nemovitostí
- depozitem nebo zárukou Českomoravské záruční a rozvojové banky.

ČSOB financování s grantem z EU

ČSOB nabízí pro své klienty nabídku financování ze zdrojů Evropské investiční banky a granty ze zdrojů Evropské komise – program PHARE. Pro účast v programu je nezbytné plnit podmínky projektu.

Parametry úvěru jsou stejné jako u standardního financování. Obec má možnost získat grant v rozsahu 100 tisíc Kč až 1 milion Kč na účet.

Jedná se o investice do infrastruktury pro oblast životního prostředí, dopravy, zdravotnictví a vzdělávání.

Územní samosprávné celky jsou nejvhodnějšími příjemci, protože poskytují veřejné služby a vlastní financovanou infrastrukturu.

4 BANKOVNÍ PRODUKTY VYUŽÍVANÉ V OBCI DOLNÍ ŽIVOTICE

Pro názorný příklad využívání bankovních produktů územními samosprávnými celky je uvedena obec Dolní Životice, využívající zejména služeb a produktů České Spořitelny.

4.1 Charakteristika obce

Dolní Životice leží v Moravskoslezském kraji, 10 km jihozápadně od Opavy ve zvlněném terénu kotliny, kterou protéká řeka Hvozdnice. Rozlohou 1118 ha a počtem obyvatel 1141 patří mezi největší obce západního Opavska. Katastrální území sousedí s katastry Jezdkovic, Stěbořic, Slavkova, Štáblovic, Mikolajic, Lhotky u Litultovic a Litultovic. Všechny tyto obce jsou součástí Mikroregionu Hvozdnice²⁸. Ke katastru obce patří lokality Podlesí, Nový Dvůr a osada Hertice²⁹.

Obec vznikla jako územní samosprávná jednotka v souladu se zákonem o obcích³⁰ k 23. 11. 1990.

4.1.1 Struktura obecního úřadu

V čele obecního úřadu působí starosta Jaroslav Vaněk. Nejvyšším orgánem obce je patnáctičlenné Zastupitelstvo, zvolené v listopadu 2006 na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo zřizuje pětičlenný finanční a kontrolní výbor.

Výkonným orgánem je pětičlenná Rada obce, volená z řad členů Zastupitelstva, která zřizuje sociální a přestupkovou komisi.

Obecní úřad není obcí s rozšířenou působností ani pověřeným obecním úřadem.

4.1.2 Historie obce

Vznik obce se uvádí k počátku 13. století, dokladem čehož jsou pozůstatky vodní tvrze zničené nájezdem Tatarů. Obec včetně dnešní osady Hertice byla lénem olomouckého biskupství. První zmínky se uvádí za doby působení biskupa Bruna ze Schauenburku. V německy psaných písemnostech se obec uvádí pod názvem Schonstein.

²⁸ Více informací poskytuje web <http://www.mikroregionhvozdnice.cz>

²⁹ /online/ Obec Dolní Životice. Dostupné z: <http://www.dolnizivotice.cz>. Poslední úprava 1.2.2008.

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Obec byla ve svém počátku několikrát dělena na různé části v držení jiných osob. Teprve za držení Stošů z Bránice od poloviny 15. století bylo panství včetně Hertic sjednoceno.

Počátkem 20. století došlo k největšímu rozvoji obce. Byla zřízena farnost, postaven kostel sv. Salvátora, škola, družstevní lihovar a pekárna.

Významné památky v obci tvoří pozůstatky vodní tvrze z 13. století, Kaple Božského Salvátora z roku 1769, socha sv. Jana Nepomuckého a četné sakrální stavby. Chloubou je nově opravený zámek v barokním stylu z roku 1721, který je v současnosti využíván jako ústav sociální péče pro mentálně postižené muže. Dále obec zdobí Kostel sv. Salvátora vysvěcený v roce 1908, secesní stavba Základní školy z roku 1910, která je po celkové rekonstrukci³¹.

4.1.3 Vybavenost obce

Obec zřizuje příspěvkové organizace - Základní a Mateřskou školu s Obecní knihovnou. Dolní Životice jsou plně plynofikovány, 90 % obyvatel má možnost odebírat vodu z vodovodní sítě a 20 % obyvatel je napojeno na čističku odpadních vod, která je ve správě obce.

Nachází se zde pobočka České pošty, Základní škola pro 1. - 5. ročník, Mateřská škola, knihovna, prodejna potravin, restaurace, výrobní a prodejna uzenin, prodejna textilu, obuvi a domácích potřeb, prodejna stavebnin.

Na území katastru působí několik podnikatelských subjektů a živnostníků.

4.2 Bankovní produkty v obci Dolní Životice

Obec Dolní Životice za svou existenci využila služeb tří bankovních institucí.

Při vzniku v roce 1990 obec začínala s běžným účtem u **Komerční banky**, kde setrvala šest let. Nevyhovující podmínky, které banka nabízela (vysoké záruky, mnoho dokladů), se staly důvodem pro změnu finanční instituce.

Česká spořitelna představuje banku, u které má obec od roku 1997 všechny své produkty v pobočce nacházející se v Opavě, na ulici nám. Republiky. Podle pana starosty převládá spokojenost s touto bankou. Stálým klientům jsou nabízeny výhodné podmínky,

³¹ /online/ Obec Dolní Životice. Dostupné z: <http://www.dolnizivotice.cz>. Poslední úprava 1.2.2008.

zejména v poskytování úvěrů banka nepožaduje mnoho dokladů ani zajištění nemovitostí. Dále nabízí odklad splátek až na dobu 5 let. Toto uvedl pan starosta jako významné plus.

Další finanční institucí, kterou byla obec nucena využít v roce 2007 je **UniCredit Bank**. Vzhledem k možnosti čerpat dotaci od Ministerstva financí ve formě limitky³², pro kterou byl zaveden účet právě u této finanční instituce na čerpání předem schválené částky. Výběr finanční instituce nařídilo Ministerstvo financí ČR.

Dolní Životice využívají tyto bankovní produkty a navazující služby:

- běžné účty
- výpisy z účtů
- úvěrový účet
- platební příkazy
- přímé bankovníctví
- šeky.

4.2.1 Bankovní účty

V současné době mají Dolní Životice zřízeny bankovní účty a podúčty na různé účely:

- **základní běžný účet** (*běžný účet na hospodářskou činnost a běžný účet na sdružené prostředky*)
- **úvěrový účet.**

Všechny tyto účty jsou vedeny u České spořitelny v CZK.

Základní běžný účet obec zřídila již v roce 1997. Je používán k bezhotovostním transakcím a k běžným příjmům obce. Vzhledem k vysokým zůstatkům (viz. tabulka č. 3) je účet úročen výhodnou pásmovou úrokovou sazbou 1,4 %. V roce 2007 byl připsán kreditní úrok ve výši 12 673,12 Kč. Výpisy jsou zasílány poštou v denní frekvenci, tzn. že při každém pohybu na účtu je zaslán výpis.

Běžný účet na hospodářskou činnost slouží k přijímání výnosů z hospodářské činnosti, např. příjmy z pronájmu.

³² **limitka**- pokyn pro nastavení limitního rozpočtu, který na základě schválené dotace vystavuje Ministerstvo financí nebo Ministerstvo pro místní rozvoj. Banka zprostředkovává výplatu předem schválené částky (limity).

Běžný účet na sdružené finanční prostředky obec zřídila v roce 2007. Využití je minimální, protože obec nemá záruky na sdružené finanční prostředky. Z tohoto důvodu je plánováno zrušení účtu. V současné době je účet používán na potřeby nově vzniklé podnikatelské zóny. Výpisy z účtu si obec nechává zasílat poštou v měsíční frekvenci.

Přes **úvěrový účet** banka poskytuje úvěr a eviduje na něm závazky obce vůči bance vyplývající z úvěrové smlouvy. Výpisy jsou zasílány poštou v denní frekvenci.

Komunální klientela téměř vůbec nevyužívá platebních karet k bankovním účtům, Dolní Životice nejsou výjimkou, platební karty nevlastní.

Tabulka č. 3: Zůstatky na bankovních účtech

Typ bankovního účtu	Zůstatky na běžných účtech k 31.12. v Kč		
	2005	2006	2007
Základní běžný účet	4 247 790,43	1 892 044,77	4 265 495,28
Běžný účet - hospodářská činnost	10 952,12	3 291,80	10 171,73
Běžný účet – sdružené finanční prostředky			109 500,00

Zdroj: Účetní závěrky obce Dolní Životice za roky 2005-2007 + vlastní zpracování, 2008.

Poplatky

Za **základní běžný účet** pro komunální sféru u České spořitelny zaplatí obec měsíčně v průměru poplatky uvedené v tabulce č. 4, ve které rovněž nalezneme přehled využívaných zpoplatněných služeb.

Obec průměrně měsíčně zaplatí na poplatcích základního běžného účtu **527,50 Kč**. Pro srovnání nákladů za základní běžný účet uvádím poplatky zkoumaných bank za stejné služby. (viz tabulka příloha č.1)

Z šetření vyplývá, že ze čtyř zkoumaných bank je **Volksbank** nejlevnější v poplatcích za základní běžný účet, s ohledem na nejčastěji využívané služby. V příloze č. 2 je uveden graf a tabulka, poukazující na tuto skutečnost. **Česká spořitelna** má poplatky o něco vyšší, ale rozdíl ve srovnání s Volksbank není tak výrazný, pohybuje se kolem 40 Kč.

Komerční banka se v tomto šetření jeví jako finanční instituce, u které by obec zaplatila téměř dvojnásobek za bankovní poplatky. **ČSOB** je střed, oproti České spořitelně by u ní obec zaplatila o 200 Kč více za poskytované služby.

Poplatky tedy představují důležitou položku při srovnání vytipovaných bank v rámci šetření, ale podstatnou roli sehrává kvalita poskytovaných služeb, podmínky sjednávanych služeb, spokojenost s přístupem bankéřů, rychlost vyřízení požadavků a vzdálenost pobočky.

Tabulka č. 4: Poplatky za základní běžný účet u České spořitelny

Typ poplatku	Počet položek	Cena za 1 položku (Kč)	Cena celkem (Kč)
Vedení běžného účtu	1	40,-	40,-
Servis 24, vedení	1	100,-	100,-
Platby v rámci přímého bankovníctví	66	2,-	132,-
Výběry šekem	2	15,-	30,-
Došlá platba	2	5,-	10,-
Platební příkazy	35	5,-	175,-
Platební příkazy prostř. sběrného boxu	2	8,-	16,-
Výpis z účtu	2	9,50 + 15,-	24,50
Celkem	111		527,50

Zdroj: Výpis z účtu obce Dolní Životice za rok 2007+ vlastní zpracování, 2008.

4.2.2 Úvěry

Obec Dolní Životice měla za svou existenci celkem tři úvěry. Všechny byly čerpány u České Spořitelny.

V roce 1997 získala obec první úvěr ve výši 7 mil. Kč na projekt plynofikace obce. Úvěr byl poskytnut na dobu 10 let s poslední splátkou v roce 2007.

V současné době Dolní Životice splácení úvěr ve výši 700 000 Kč schválený koncem roku 2007. Úvěr je určen na financování stavby Sportovního areálu Základní školy. Hlavní náležitosti tohoto úvěru jsou:

- **úvěrová částka:** 700 000 Kč
- **účel úvěru:** financování projektu Sportovní areál Základní školy
- **úroková sazba:** 4,98 % dle referenční sazby
- **způsob splácení:** pravidelné měsíční splátky ve výši 60 000 Kč vždy k 20. dni každého kalendářního měsíce, poslední splátka bude ve výši 40 000 Kč.
- **datum splatnosti:** první splátka byla zaplacená 20.1.2008 a poslední splátka je splatná k 20.12.2008

- **zajištění úvěru:** banka a obec se dohodli, že peněžité závazky nebudou zajištěny žádnými zajišťovacími prostředky.

Při žádosti o úvěr obec předložila tyto dokumenty:

- originál usnesení zastupitelstva obce obsahující schválení investičního záměru v souladu s účelem úvěru
- stavební povolení týkající se předmětu úvěru
- smlouva o dílo týkající se předmětu úvěru řádně a platně uzavřenou se zhotovitelem, jež bude obsahovat pevně sjednanou cenu díla a pevný termín jeho dokončení
- originál nebo ověřenou kopii smlouvy o poskytnutí dotace
- řádně vyplněné platební příkazy a faktory, osvědčující, že provedení plateb bankou bude v souladu s účelem úvěru.

Po celou dobu trvání úvěrové smlouvy se obec zavazuje plnit tyto závazky:

- předkládat schválený roční rozpočet
- předkládat finanční výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků (Fin 2-12 M), rozvahu
- překládat doplňující informace o vývoji závazků obce k ostatním věřitelům a o vývoji pohledávek za svými dlužníky
- informovat o všech svých účtech vedených u jiných bank
- informovat o úmyslech převzít další závazky
- informovat banku o zničení, respektive zániku předmětu úvěru bez zbytečného odkladu
- umožnit bankou pověřenému pracovníkovi nebo třetí osobě provádět v prostorách obecního úřadu kontrolu účetnictví a jiných dokumentů finančního charakteru
- neprodleně informovat banku o jakékoli skutečnosti, která by mohla mít za následek neschopnost obce splácet úvěr
- po celou dobu trvání úvěrové smlouvy vést u banky úvěrový účet a běžný účet, na kterém je prováděno 100 % platebního styku (došlé i odchozí platby).

Smlouva o úvěru je uvedena v příloze č. 4 a Žádost o poskytnutí úvěru pro klienty komunální sféry je uvedena v příloze č. 5.

Bylo by obtížné porovnat úvěrové podmínky zkoumaných bank, protože je stanovují individuálně pro každou obec. Uvádím tedy měsíční poplatky za vedení úvěrového účtu, které se mohou také individuálně lišit. Z tabulky č. 5 vyplývá, že sledované banky mají podobně položené intervaly cen za vedení úvěrového účtu. Komerční banka vychází jako nejlevnější, naopak Česká spořitelna si účtuje za úvěrový účet nejvíce.

Tabulka č. 5: Poplatky za vedení úvěrového účtu

Banka	Poplatek za vedení úvěrového účtu
Volksbank	250,-
Česká spořitelna	300,-
Komerční banka	150,-
ČSOB	200,-

Zdroj: Sazebníky poplatků sledovaných bank + vlastní zpracování, 2008.

4.2.3 Produkty přímého bankovníctví

Dolní Životice samozřejmě využívají službu internetového bankovníctví **Servis 24**. Prostřednictvím tohoto produktu jsou zadávány běžné bezhotovostní transakce. Nevýhodou podle pana starosty je časová prodleva oproti jiným finančním institucím, protože je v určité hodiny služba přehlcena z důvodu vysokého počtu připojených klientů.

Dalším produktem přímého bankovníctví, jež obec využívá je služba **@Faktura 24**. Tento program komunikuje s ekonomickým softwarem obce Gordic. Umožňuje snadnější a rychlejší bezhotovostní platby faktur, pomocí propojení s kanálem banky.

4.2.4 Šeky

Obec využívá platebního styku pomocí šeků, které vystavuje svým zaměstnancům na výplaty mezd. Proplacení jednoho šeku obec stojí 15 Kč.

4.2.5 Poradenství

Finanční poradenství zajišťuje osobní bankéřka paní Vitásková Marcela. Obec spolupracuje s ostatními obcemi Mikroregionu Hvozdnice. Vzájemně si sdělují své zkušenosti s bankovními institucemi i jejich produkty a porovnávají výhodnost a kvalitu poskytovaných služeb.

ZÁVĚR

Územní samosprávné celky stejně jako jiné subjekty hojně využívají služeb a produktů bankovních institucí. Dnešní moderní doba se bez tohoto platebního instrumentu neobejde, proto je nabídka bank i pro komunální sféru velice široká. Většina bankovních institucí se staví ke každé obci individuálně, dle jejích momentálních potřeb.

Obce využívají zejména běžné bankovní účty, služby přímého bankovníctví, přes které provádějí platební transakce a úvěry. Komunální financování, nebo-li úvěry pro územní samosprávné celky, jsou relativně dostupnější než jiné druhy návratných zdrojů. Patří tedy k nejvyužívanějším bankovním produktům. Výhodné je, když obec vede své účty u peněžního ústavu, u kterého žádá o úvěr, protože se v případě problémů se splácením upraví smlouva dle individuálních potřeb.

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat produkty vybraných bankovních institucí pro komunální sféru a porovnat jejich služby, analyzovat využití bankovních produktů v obci Dolní Životice. Z šetření čtyř bankovních institucí vyplynulo, že každá nabízí specifické bankovní produkty a podmínky, ale všechny banky se zaměřují u obcí na stejnou problematiku – běžné účty, přímé bankovníctví, úvěry na investiční akce, programy na financování projektů podpořených z fondů EU a různé depozitní produkty (termínované vklady, spořicí účty apod.).

Dolní Životice využívají služby a produkty České spořitelny. U této bankovní instituce má obec veden základní běžný účet a dva podúčty na hospodářskou činnost a sdružené finanční prostředky. V roce 2008 obec začala čerpat úvěr ve výši 700 000 Kč na stavbu sportovního areálu Základní školy, k němuž má veden úvěrový účet. V rámci balíčku pro komunální sféru je využívána služba přímého bankovníctví, prostřednictvím které jsou zadávány platební příkazy. Dolní Životice také využívají šeky k proplácení mezd svým zaměstnancům.

V rámci hledání efektivní varianty byly srovnány poplatky sledovaných bank za služby, které obec využívá. Ze zvoleného souboru bankovních institucí se jeví Volksbank jako ideální varianta pro Dolní Životice z hlediska nízkonákladovosti. Nevýhodou se však stala skutečnost, že se kamenná pobočka této banky nenachází v blízkosti katastru, nejbližší je vzdálena 40 kilometrů. Toto je také důvod, proč bych doporučila obci setrvat u České spořitelny i přes nepatrně vyšší náklady.

Z šetření vyplynulo, že Dolní Životice nevyužívají velké množství bankovních produktů, ale snaží se o jejich nízkonákladovost. Ze sledovaných bank je Česká spořitelna druhá nejvýhodnější, proto obec využívá bankovních produktů docela efektivně.

Základní předpoklady jsou skutečností, ale aby se potvrdily, dalo by se v budoucnu využít porovnání více obcí, např. v rámci Mikroregionu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) MONOGRAFIE

1. BŘEŇ, J., JURČÍK, R., GALUŠKA, P. *Obce 2005*. 1. vyd. Praha: Aspi Publishing s.r.o., 2005. 854 s. ISBN 80-7357-075-0.
2. DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2001. 471 s. ISBN 80-7201-310-6.
3. DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
4. HALÁSKOVÁ, M., KOVÁŘ, J. *Veřejná ekonomika a veřejná správa*. 1. vyd. Ostrava: VŠB- Technická univerzita Ostrava, 2004. 194 s. ISBN 80-248-0587-1.
5. KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi*. 1. vyd. Brno: Computer Press a.s., 2005. 148 s. ISBN 80-251-0882-1.
6. KOUDELKA, Z. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2007. 399 s., ISBN 978-80-7201-665-5.
7. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
8. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Aspi Publishing s.r.o., 2002. 442 s. ISBN 80-86395-21-9.
9. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
10. REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2000. 634 s. ISBN 80-7261-031-7.

11. SŮVOVÁ, H. *Specializované bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut a.s., 1997. 398 s. ISBN 80-902243-2-6.
12. ŠEVČÍK, P. a kol. *Jak získat peníze od státu, bank a EU*. 1. vyd. Praha: Newfinances, 2004. 448 s. ISBN 80-903354-1-1.

b) INTERNÍ DOKUMENTY

1. Účetní závěrka obce Dolní Životice za rok 2005
2. Účetní závěrka obce Dolní Životice za rok 2006
3. Účetní závěrka obce Dolní Životice za rok 2007

c) PRÁVNÍ PŘEDPISY

1. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústavní zákon ze dne 1. ledna 1993
2. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ze dne 1. ledna 2001
3. Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností ze dne 1. ledna 2003
4. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ze dne 1. ledna 2001
5. Zákon č. 21/1991 Sb., o bankách ze dne 1. února 1992
6. Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový ze dne 1. ledna 1951
7. Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech ze dne 1. května 2004
8. Zákon č. 6/1993 Sb., České národní rady o České národní bance ze dne 1. ledna 1993
9. Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech ze dne 1. ledna 2003
10. Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru ze dne 1. ledna 2002
11. Nařízení vlády ČR č. 299/2001, o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení ke krytí části úroků z úvěrů poskytnutých bankami právnickým a fyzickým osobám na opravy, modernizace nebo regenerace panelových domů ze dne 22. srpna 2001
12. Vyhláška ČNB č. 62/2004, kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování ze dne 1. března 2004

d) INTERNETOVÉ ZDROJE

1. /online/ Český statistický úřad. Dostupné z: <http://www.czso.cz>. Poslední úprava 27. 3. 2008
2. /online/ Volksbank. Dostupné z: <http://www.volksbank.cz>. Poslední úprava 18. 1. 2008
3. /online/ Česká spořitelna. Dostupné z: <http://www.csas.cz>. Poslední úprava 15. 2. 2008
4. /online/ Komerční banka. Dostupné z: <http://www.kb.cz>. Poslední úprava 2. 3. 2008
5. /online/ Československá obchodní banka. Dostupné z: <http://www.csob.cz>. Poslední úprava 24. 2. 2008
6. /online/ Obec Dolní Životice. Dostupné z: <http://www.dolnizivotice.cz>. Poslední úprava 1. 2. 2008

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	Akciová společnost
CZK	Kód české měny
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
EU	Evropská unie
SF	Strukturální fond

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

Tereza Bendíková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Nové domky 221

747 56 Dolní Životice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Poplatky za využívané služby u sledovaných bank

Příloha č. 2: Měsíční náklady spojené s běžným účtem

Příloha č. 3: Základní členění rozpočtových příjmů a výdajů obcí

Příloha č. 4: Smlouva o úvěru

Příloha č. 5: Žádost o úvěr pro klienty komunální sféry

Příloha č. 1: Poplatky za využívané služby u sledovaných bank

Poplatky bank za běžný účet a platební styk (v Kč)

Banka	Vedení účtu (měsíčně)	Vedení přímého bankovníctví (měsíčně)	Platba v rámci přímého bankovníctví	Došlá platba	Platební příkaz v rámci přímého bankovníctví	Platební příkaz prostř. sběrného boxu	Výpis z účtu (denně)	Proplacený šek
Volksbank	129,-	0,-	1,50	3,-	6,-	6,-	15,-	0,-
Česká spořitelna	40,-	100,-	2,-	5,-	5,-	8,-	15,-	15,-
Komerční banka	0,-	170,-	4,-	5,-	4,50	20,-	200,-	min.50
ČSOB	350,-	0,-	3,-	6,-	3,-	9,-	0,-	9,-

Zdroj: Sazebníky poplatků sledovaných bank, 2008.

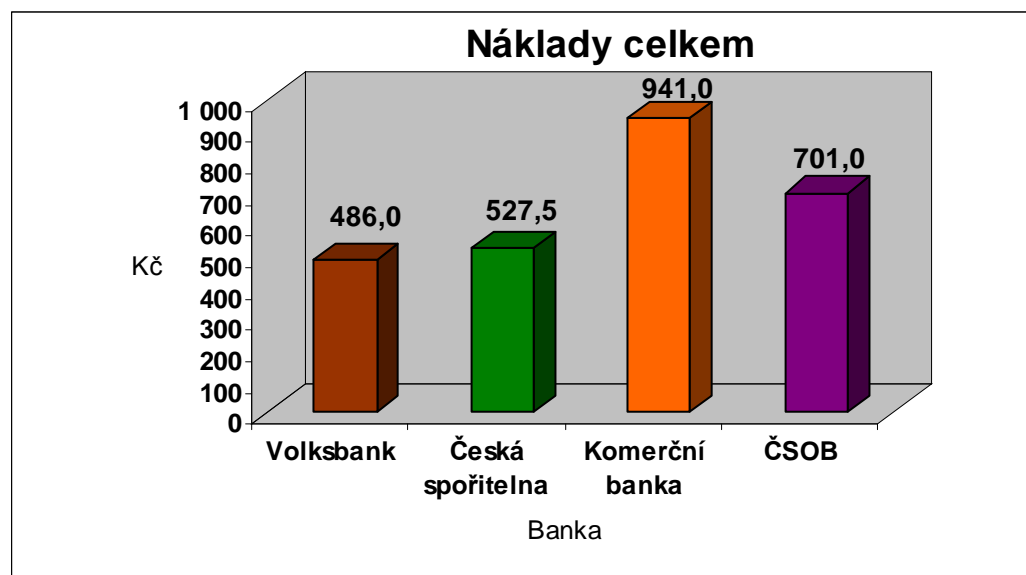
Poznámka: Typy poplatků jsou vybrány na základě služeb, které obec Dolní Životice využívá.

Příloha č. 2: Měsíční náklady spojené s běžným účtem

Celkové měsíční náklady na základní běžný účet dle potřeb obce (v Kč)

Banka	Náklady celkem
Volksbank	486,-
Česká spořitelna	527,50
Komerční banka	941,-
ČSOB	701,-

Poznámka: Náklady jsou uvedeny dle průměrné měsíční četnosti využívaných služeb v obci Dolní Životice. (viz tabulka č. 4)

Příloha č. 3: Základní členění rozpočtových příjmů a výdajů obcí

ROZPOČET OBCE

I. PŘÍJMY

Vlastní příjmy běžné	Přijaté dotace běžné
<p style="text-align: center;">Daňové</p> <p>Daně z příjmů</p> <p>Daně a poplatky z vybraných činností</p> <p>Majetkové daně</p> <p>Ostatní daňové příjmy (místní a správní poplatky)</p> <p style="text-align: center;">Nedaňové</p> <p>Příjmy z vlastní činnosti obce</p> <p>Úroky přijaté a dividendy</p> <p>Příjmy z prodeje neinvestičního majetku</p> <p>Ostatní příjmy</p>	<p>Od rozpočtů centrální úrovně (státní rozpočet, státní fondy)</p> <p>Od rozpočtů územní úrovně</p> <p>Z vlastních fondů</p> <p>Ze zahraničí</p>
	Přijaté dotace kapitálové
	<p>Od rozpočtů centrální úrovně</p> <p>Od rozpočtů územní úrovně</p> <p>Z vlastních zdrojů</p> <p>Ze zahraničí</p>
Vlastní příjmy kapitálové	
Příjmy z prodeje investičního majetku	

II. VÝDAJE

Výdaje běžné	Výdaje kapitálové
<p style="text-align: center;">Neinvestiční výdaje</p> <p>Mzdy</p> <p>Povinné pojistné placené zaměstnavatelem</p> <p>Nákup zboží a služeb</p> <p>Úroky placené</p> <p>Ostatní výdaje</p> <p style="text-align: center;">Neinvestiční transfery a půjčky</p> <p>Podnikům</p> <p>Neziskovým a podobným organizacím</p> <p>Obyvatelstvu</p> <p>Vlastním fondům</p>	<p style="text-align: center;">Kapitálové výdaje</p> <p>Výdaje na pořízení hmotných, nehmotných a finančních investic</p> <p style="text-align: center;">Kapitálové transfery</p> <p>Ve stejném členění jako neinvestiční transfery</p> <p style="text-align: center;">Investiční půjčky</p> <p>Ve stejném členění jako neinvestiční transfery</p>

III. FINANCOVÁNÍ

Přijaté půjčky a jejich splátky	Řízení likvidity	Změna stavu peněžních účtů
<p>Bankovní úvěry</p> <p>Emise dluhopisů</p> <p>Půjčky a návratné výpomoci</p>	<p>Poskytnuté půjčky a jejich splátky</p> <p>Nákup a prodej cenných papírů</p>	<p>Základní běžný účet (příjmový a výdajový účet)</p> <p>Ostatní bankovní účty</p>

**SMLOUVA O ÚVĚRU
č. 286747459**

1. obchodní firma: **Česká spořitelna, a.s.**
sídlo: Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ: 140 00
IČ: 45244782
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1171
jako věřitel (dále jen „Banka“)
a
2. název subjektu:
sídlo:
IČ:
jako dlužník (dále jen „Klient“)

uzavírají níže uvedeného dne tuto

SMLOUVU O ÚVĚRU**ÚVODNÍ USTANOVENÍ
DEFINICE POJMŮ**

1. Pro účely této Úvěrové smlouvy mají výrazy uvedené v tomto článku následující význam:

„**Běžný účet**“ znamená běžný účet Klienta č. **/0800** vedený u Banky v Kč.

„**Ceny**“ znamená odměny, poplatky a další ceny stanovené v této Úvěrové smlouvě, Sazebníku a jakémkoli dalším ujednání mezi Bankou a Klientem.

„**Čerpání**“ znamená každý jednotlivý případ čerpání prostředků Klientem podle této Úvěrové smlouvy, denominovaných v Kč.

„**Den stanovení**“ znamená den, který nastane dva (2) Obchodní dny před prvním dnem každého Období úrokové sazby.

„**Dotace**“ znamená dotaci poskytovanou na Projekt ze státního rozpočtu České republiky v rámci programu: 298 210 na stavbu Obec Dolní Životice - sportovní areál základní školy“.

„**Inkasní účet**“ znamená Běžný účet.

„**Kč**“ nebo „**CZK**“ znamená koruny české nebo jakoukoliv jinou měnu, která je zákonným platidlem pro vyrovnání dluhů v České republice.

„**Období čerpání**“ znamená období, ve kterém je Klient oprávněn čerpat prostředky podle této Úvěrové smlouvy, které začíná od a trvá do **31.12.2007** (včetně).

„**Období úrokové sazby**“ znamená období, po které je ve vztahu k Úvěru stanovena pevná výše Proměnné sazby.

„**Obchodní den**“ je kterýkoli den, kdy jsou otevřeny banky v České republice a jsou prováděna vypořádání mezibankovních obchodů. Pro platby v jiné měně než českých korunách je to kterýkoli den, kdy jsou otevřeny banky a prováděna vypořádání devizových obchodů v České republice a v hlavním finančním centru pro měnu, v níž jsou platby denominovány. Finanční centrum je místo, kde se převážně kotují úrokové sazby pro danou měnu a kde se vypořádávají platby v takové měně.

„**PRIBOR**“ je úroková sazba kótovaná pro 6-měsíční depozita v Den stanovení systémem Reuters na straně PRBO, a když tento den nebude tato úroková sazba kótovaná, pak ta úroková sazba, která je nabízena v Den stanovení na pražském mezibankovním trhu jako úroková sazba obvyklá na trhu pro 6-měsíční depozita v Kč.

„**Projekt**“ znamená projekt Klienta pod názvem „Obec Dolní Životice - sportovní areál základní školy“.

„**Proměnná sazba**“ znamená sazbu pro výpočet úroků, odměn a poplatků, která je určena v této Úvěrové smlouvě a jejíž výše se stanovuje pevně vždy na celé Období úrokové sazby.

„**Referenční sazba**“ znamená PRIBOR.

„**Sazebník**“ znamená platný sazebník odměn a poplatků České spořitelny, a.s. Banka je oprávněna kdykoliv provádět v Sazebníku změny. Změna Sazebníku se zveřejňuje vyvěšením textu změněného Sazebníku v provozních prostorách Banky. Změna Sazebníku nabývá účinnosti v den zveřejnění.

„**Úrokové období**“ znamená časové období, za které vždy Banka vyúčtuje Klientovi úroky z Úvěru.

„**Úvěr**“ znamená peněžní prostředky skutečně vyčerpané a nesplacené Klientem v souladu s touto Úvěrovou smlouvou.

„**Úvěrová částka**“ je částka stanovená v této Úvěrové smlouvě, kterou se Banka zavázala poskytnout Klientovi.

„**Úvěrová smlouva**“ znamená tuto smlouvu o úvěru.

„Úvěrový účet“ je účet č. 0286747459/0800 vedený Bankou, ze kterého Banka poskytuje Úvěr a na němž eviduje závazky Klienta vůči Bance vyplývající z této Úvěrové smlouvy.

2. Pokud ze souvislosti v textu nevyplyvá něco jiného, odpovídá u pojmů definovaných v této Úvěrové smlouvě jednotné číslo množnému a naopak.

ČLÁNEK I

ÚVĚR

1. **Úvěrová částka.** Banka se zavazuje poskytnout Klientovi peněžní prostředky až do výše Kč 700,000.00 (slovy: Sedmsettisíc korun českých).
2. **Účel Úvěru.** Klient se zavazuje použít Úvěr výhradně za následujícím účelem:
 - financování Projektu.

ČLÁNEK II

ÚROČENÍ ÚVĚRU

1. **Úroková sazba.** Úroková sazba Úvěru je Proměnná sazba. Výše úrokové sazby je stanovena jako výše Referenční sazby v Den stanovení plus marže 1.50 % per annum. Celková výše úrokové sazby pro první Období úrokové sazby činí 4.98 % per annum.
2. **Úrok z prodlení.** Pokud je Klient v prodlení se splácením Úvěru, je povinen z této dlužné částky zaplatit Bance úrok z prodlení ve výši úrokové sazby sjednané v odstavci 1 tohoto článku zvýšené o 10 % per annum.
3. **Stanovení počtu dní pro účely úročení.** Úroky včetně úroků z prodlení budou počítány na základě skutečného počtu dní a kalendářního roku v délce 360 dní. Úvěr se úročí denně ode dne prvního Čerpání (včetně) do dne předcházejícího dni splacení Úvěru (včetně). Dlužná částka Úvěru se úročí úroky z prodlení denně od prvního dne prodlení (včetně) až do dne bezprostředně předcházejícího dni splacení dlužné částky (včetně).
4. **Úrokové období.** Úrokové období je periodické a jeho délka činí jeden (1) měsíc. Úrokové období začíná první a končí poslední den v kalendářním měsíci, není-li v této Úvěrové smlouvě stanoveno jinak. Úroky včetně úroků z prodlení Banka vyúčtuje Klientovi a Klient je povinen zaplatit Bance úroky z Úvěru v poslední den Úrokového období za všechny dny Úrokového období od prvního dne Úrokového období (včetně) nebo ode dne prvního Čerpání (včetně), podle toho, co nastane později, do posledního dne Úrokového období (včetně) nebo do dne předcházejícího dni splacení Úvěru (včetně), podle toho, co nastane dříve. Není-li poslední den Úrokového období Obchodním dnem, má se za to, že posledním dnem běžného Úrokového období je bezprostředně následující Obchodní den a běžné Úrokové období se prodlouží do tohoto dne. Následující Úrokové období bude zkráceno tak, aby skončilo ve svůj původně stanovený poslední den. První Úrokové období začíná dnem prvního Čerpání a trvá do posledního dne kalendářního měsíce, ve kterém se uskuteční první Čerpání (včetně).
5. **Období úrokové sazby.** Období úrokové sazby je periodické a jeho délka činí šest (6) měsíců. První Období úrokové sazby začíná dnem uzavření této Úvěrové smlouvy a trvá po dobu šesti (6) měsíců.

ČLÁNEK III

ČERPÁNÍ ÚVĚRU

1. **Způsob Čerpání.** Klient je oprávněn čerpat Úvěrovou částku pouze v Období čerpání v souladu s účelem Úvěru převodem příslušné částky z Úvěrového účtu na účty třetích osob nebo na Běžný účet klienta s doložením účelovosti Čerpání.
2. **Podmínky Čerpání.** Před prvním Čerpáním je Klient povinen předložit Bance následující dokumenty a splnit následující odkládací podmínky:
 - předložit Bance originál usnesení zastupitelstva Klienta, po obsahové a formální stránce pro Banku přijatelného, podle článku IX odst. 7 této Úvěrové smlouvy;
 - předložit Bance originál usnesení zastupitelstva Klienta, po obsahové a formální stránce pro Banku přijatelného, obsahující schválení investičního záměru v souladu s účelem Úvěru dle této Úvěrové smlouvy;
 - předložit Bance pravomocné stavební povolení týkající se předmětu Úvěru které bude v souladu s podmínkami Dotace a se smlouvou o poskytnutí Dotace;
 - předložit Bance smlouvu o dílo týkající se předmětu Úvěru, řádně a platně uzavřenou se zhotovitelem pro Banku přijatelným, jež bude obsahovat pevně sjednanou cenu díla a pevný termín jeho dokončení a která bude v souladu s podmínkami Dotace a se smlouvou o poskytnutí Dotace;
 - předložit Bance originál nebo ověřenou kopii smlouvy o poskytnutí Dotace, řádně uzavřené mezi poskytovatelem Dotace a Klientem, ze které vyplývá, že prostředky Dotace budou poskytnuty na Zvláštní účet

Před každým Čerpáním je Klient povinen splnit následující odkládací podmínky:

- předložit Bance řádně vyplněné platební příkazy a dále daňové doklady (faktury) nebo jiné dokumenty, po formální a obsahové stránce pro Banku uspokojivé, osvědčující, že provedení plateb Bankou podle těchto příkazů bude v souladu s účelem Úvěru;
- částka požadovaného Čerpání nesmí v součtu s veškerými předchozími Čerpáními podle této Úvěrové smlouvy přesáhnout Úvěrovou částku.

ČLÁNEK IV **SPLÁCENÍ**

1. **Způsob splácení Úvěru.** Klient se zavazuje splácet Úvěr pravidelnými měsíčními splátkami ve výši Kč 60,000.00 (slovy: **Sedesát tisíc korun českých**), splatnými vždy k 20. dni **každého** kalendářního měsíce. První splátka bude zaplacená dne **20.01.2008**. Poslední splátka ve výši Kč 40,000.00 (slovy: **Čtyřicet tisíc korun českých**) bude zaplacená dne **20.12.2008**.
2. **Datum konečné splatnosti.** Banka a Klient sjednávají konečný termín splatnosti Úvěru do **20.12.2008** (včetně).
3. **Účet určený ke splácení Úvěru.** Klient se zavazuje převádět prostředky ke splácení Úvěru a ostatních závazků Klienta v souvislosti s touto Úvěrovou smlouvou na Inkasní účet, popř. Běžný účet. Klient se zavazuje po celou dobu trvání této Úvěrové smlouvy vést u Banky výše uvedený účet a zajišťovat na něm dostatek prostředků k úhradě svých splatných peněžitých závazků vyplývajících z této Úvěrové smlouvy. Pokud jsou pohledávky Banky za Klientem vzniklé na základě této Úvěrové smlouvy splatné v den, který není Obchodním dnem, je Klient povinen zabezpečit dostatek prostředků na svém prostředku na svém výše uvedeném účtu nejpozději v Obchodní den bezprostředně předcházející dni splatnosti takové pohledávky.
4. **Pořadí plnění splatných závazků.** Splatné peněžité závazky Klient plní v tomto pořadí:
 - a) na úhradu škod a nákladů vynaložených Bankou,
 - b) na úhradu Cen,
 - c) na úhradu úroků z Úvěru,
 - d) na úhradu úroků z prodlení,
 - e) na splátky Úvěru (pokud se Úvěr splácí formou částečných splátek počínaje splátkou s nejstarším a konče splátkou s nejnovějším datem splatnosti) a
 - f) na úhradu smluvních pokut.

Klient souhlasí s tím, aby Banka prováděla úhrady svých splatných pohledávek vyplývajících z této Úvěrové smlouvy z Inkasního účtu, popř. z Běžného účtu, a to bez příkazu Klienta a bez jeho vyznění. Zároveň Klient zmocňuje Banku k vystavení platebních dokladů k vyrovnání těchto pohledávek a k provedení jejich úhrad v den splatnosti před ostatními platbami, které je Banka v tento den povinna dle příkazu Klienta provést z takového účtu. V případě nedostatku zdrojů na takovém účtu má Banka právo přistoupit k započtení svých pohledávek na vrub kteréhokoliv jiného účtu Klienta (mimo účtu vázaných prostředků) vedeného v Bance.

5. **Předčasné splacení.** Klient je oprávněn na základě písemného oznámení doručeného Bance alespoň jeden (1) měsíc předem vrátit poskytnuté peněžní prostředky před termíny splatnosti stanovenými v této Úvěrové smlouvě. Toto oznámení je neodvolatelné a zakládá povinnost Klienta provést předčasnou splátku ve výši a ke dni uvedenému v oznámení. Klient je povinen zaplatit Bance veškeré náklady a výdaje, které jí vzniknou v souvislosti s předčasným splacením. Je-li řádná splátka Úvěru zaplacená pět (5) nebo méně Obchodních dnů před sjednaným termínem splatnosti, nepovažuje se za předčasně uhrazenou.

ČLÁNEK V **CENY**

1. **Placení Cen.** Klient se zavazuje platit Bance vyúčtované Ceny v rozsahu a výši stanovené Sazebníkem platným v den provedení zpoplatňovaného úkonu.

Pro vyloučení jakýchkoli pochybností Banka a Klient sjednávají, že Klient není povinen platit následující Ceny:

- poplatek za sjednání závazku Banky poskytnout Úvěr;
- závazkovou odměnu, tj. odměnu, jejíž výše se počítá denně v průběhu Období čerpání z rozdílu mezi Úvěrovou částkou a Úvěrem;
- náhradu za předčasně splacení Úvěru nebo jeho části;

ČLÁNEK VI **ZAJIŠTĚNÍ**

1. **Zajištění závazku Klienta.** Banka a Klient se dohodli, že peněžité závazky Klienta vzniklé na základě této Úvěrové smlouvy nebudou zajištěny žádnými zajišťovacími prostředky.

ČLÁNEK VII **ZÁVAZKY KLIENTA**

1. **Závazky Klienta.** Banka je oprávněna kromě provádění kontroly účelovosti každého Čerpání prověřovat schopnost Klienta splácet Úvěr a plnit další závazky vůči Bance jakož i prověřovat další skutečnosti, které by mohly vést ve svých důsledcích k podstatné změně podmínek, za nichž byla Úvěrová smlouva uzavřena. K zajištění práv Banky se Klient zavazuje po celou dobu trvání této Úvěrové smlouvy:
 - a) předkládat schválený roční rozpočet, a to do jednoho (1) měsíce od jeho schválení; v případě, že má být hospodařeno podle pravidel rozpočtového provizoria, předložit taková pravidla, a to do 15. ledna příslušného rozpočtového roku, a dále rozpočtový výhled, a to do jednoho (1) měsíce od jeho sestavení. Klient je oprávněn předkládat tyto dokumenty v elektronické podobě, přičemž na výzvu Banky je povinen předložit je v písemné podobě, a to do deseti (10) Obchodních dnů od obdržení takové výzvy;
 - b) předkládat finanční výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (Fin 2-12 M) nejpozději vždy do jednoho (1) měsíce po skončení každého kalendářního čtvrtletí, a dále rozvahu Klienta nejpozději vždy do jednoho (1) měsíce po skončení každého kalendářního čtvrtletí. Klient je oprávněn

předkládat tyto dokumenty v elektronické podobě, přičemž na výzvu Banky je povinen předložit je v písemné podobě, a to do deseti (10) Obchodních dnů od obdržení takové výzvy;

- c) předložit doplňující informace o vývoji závazků Klienta k ostatním věřitelům a o vývoji pohledávek za svými dlužníky vždy nejpozději do jednoho (1) měsíce od doručení výzvy Banky;
- d) informovat o všech svých účtech vedených u jiných bank, tj. i zahraničních nebo u jiných organizačních složek Banky a o jejich zůstatcích vždy v termínu do jednoho (1) měsíce od doručení výzvy Banky;
- e) informovat o svém úmyslu převzít další závazky nebo poskytnout zajištění za závazky třetích osob (zejména ve formě úvěru nebo půjčky, leasingu, ručení, zástavy nemovitostí apod.), a to uvedením jejich výše (včetně úroku apod.) a časového popisu čerpání, splácení, popř. trvání zajištění. Aktualizovaný stav těchto závazků a zajištění bude Klient předkládat Bance vždy do jednoho (1) měsíce od doručení výzvy Banky;
- f) informovat Banku o zničení, respektive zániku předmětu Úvěru, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději však do deseti (10) Obchodních dnů poté, co se o takovém zničení nebo zániku Klient dozví;
- g) bez předchozího písemného souhlasu Banky nepřevést či nezatížit jakýmkoli právem třetí osoby předmět Úvěru;
- h) umožnit Bankou pověřenému pracovníkovi nebo třetí osobě provádět v prostorách Klienta kontrolu účetnictví a jiných dokumentů finančního charakteru Klienta a provádět kontrolu předmětu Úvěru;
- i) neprodleně informovat Banku o jakékoli skutečnosti, která by mohla mít za následek neschopnost Klienta splácet Úvěr nebo plnit další závazky vůči Bance nebo podstatnou změnu podmínek, za nichž byla tato Úvěrová smlouva uzavřena, a neprodleně informovat Banku o jakékoli změně statutárního orgánu nebo schváleného rozpočtu Klienta;
- j) po celou dobu trvání této Úvěrové smlouvy vést u Banky Inkasní účet, a dále Běžný účet, pokud je odlišný od Inkasního účtu;
- k) po celou dobu trvání této Úvěrové smlouvy provádět 100 % svého platebního styku (došlé i odchozí platby) prostřednictvím účtů vedených u Banky;

ČLÁNEK VIII PORUŠENÍ SMLOUVY

1. **Následky porušení této Úvěrové smlouvy.** Dojde-li k porušení této Úvěrové smlouvy nebo nastanou-li skutečnosti, které by podle odůvodněného názoru Banky mohly ve svých důsledcích vést k porušení této Úvěrové smlouvy, Banka a Klient projednají vzniklou situaci s cílem přijmout opatření k nápravě stavu. Banka je v takovém případě zároveň oprávněna:
 - a) zastavit další Čerpání,
 - b) provádět kontrolu hospodaření Klienta, a to včetně nahlížení do účetních a finančních výkazů Klienta; za takovým účelem poskytne Klient Bance veškerou potřebnou součinnost.
2. **Podstatné porušení.** Banka a Klient se dohodli, že podstatné porušení této Úvěrové smlouvy nastává zejména v těchto případech:
 - a) Klient sdělí Bance v souvislosti s touto Úvěrovou smlouvou v podstatném ohledu nepravdivé nebo neúplné údaje o své finanční nebo majetkové situaci,
 - b) Klient použije Úvěr k jinému než dohodnutému účelu,
 - c) Klient je v prodlení se splácením kteréhokoli svého peněžitého závazku z této Úvěrové smlouvy déle než jeden (1) měsíc,
 - d) po uzavření této Úvěrové smlouvy nastane podstatné zhoršení finanční nebo majetkové situace Klienta, které by podle odůvodněného názoru Banky mohlo ohrozit plnění závazků Klienta vůči Bance z této Úvěrové smlouvy,
 - e) Klient nedoplní zajištění ve lhůtě a v rozsahu stanoveném Bankou podle článku VI odst. 2 této Úvěrové smlouvy, bylo-li zajištění sjednáno;
 - f) dojde ke zničení (zániku) předmětu Úvěru nebo dojde k jeho převodu na jiný subjekt bez předchozího písemného souhlasu Banky.
3. **Následky podstatného porušení této Úvěrové smlouvy.** Nastane-li podstatné porušení této Úvěrové smlouvy, je Banka oprávněna prohlásit Úvěr včetně úroků a všech dalších peněžitých pohledávek Banky z této Úvěrové smlouvy za splatný v jí určené lhůtě, případně od této Úvěrové smlouvy odstoupit. Odstoupením od této Úvěrové smlouvy zanikají všechna práva a povinnosti Banky a Klienta z této Úvěrové smlouvy s výjimkou práv a povinností uvedených v tomto odstavci 3. Pokud Banka odstoupí od této Úvěrové smlouvy, je Klient povinen do pěti (5) Obchodních dnů od doručení odstoupení splatit Úvěr a zaplatit úroky narostlé ke dni jeho splacení a ostatní peněžitě závazky Klienta z této Úvěrové smlouvy. Odstoupení od této Úvěrové smlouvy nemá vliv na zajištění závazků z této Úvěrové smlouvy.
4. **Následky nepodstatného porušení této Úvěrové smlouvy.** Nastane-li nepodstatné porušení této Úvěrové smlouvy, je Banka oprávněna poskytnout Klientovi dodatečnou lhůtu k nápravě takového porušení v délce jeden (1) měsíc. Nesplní-li Klient své povinnosti ani po uplynutí této lhůty, je Banka oprávněna postupovat obdobně jako při podstatném porušení této Úvěrové smlouvy.
5. **Smluvní pokuty.** Banka je oprávněna v každém jednotlivém případě porušení jakéhokoli nepeněžitého závazku Klienta z této Úvěrové smlouvy požadovat smluvní pokutu ve výši Kč 7,000.00 (slovy: Sedmtisíc korun českých). Okolnosti vylučující odpovědnost ani nedostatek zavinění Klienta nemají vliv na právo Banky požadovat smluvní pokutu. Právo Banky požadovat smluvní pokutu nemá v žádném rozsahu vliv na nárok Banky na náhradu škody způsobené porušením

smluvní povinnosti. Klient je zavázán plnit povinnost, jejíž splnění bylo zajištěno smluvní pokutou bez ohledu na zaplacení smluvní pokuty.

ČLÁNEK IX ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. **Vztah této Úvěrové smlouvy a Všeobecných obchodních podmínek.** Součástí této Úvěrové smlouvy jsou též Všeobecné obchodní podmínky České spořitelny, a.s. K jednotlivým ustanovením Všeobecných obchodních podmínek České spořitelny, a.s. se však nepřihlíží, pokud tato Úvěrová smlouva stanoví jinak. Uzavřením této Úvěrové smlouvy Klient potvrzuje, že obdržel výtisk Všeobecných obchodních podmínek České spořitelny, a.s. a že s nimi souhlasí bez jakýchkoli výhrad a zavazuje se je dodržovat.
2. **Změna této Úvěrové smlouvy a Všeobecných obchodních podmínek.** Tuto Úvěrovou smlouvu lze měnit a doplňovat pouze písemnou dohodou Klienta a Banky, ze které vyplývá jednoznačná vůle smluvních stran změnit nebo doplnit tuto Úvěrovou smlouvu. Všeobecné obchodní podmínky České spořitelny, a.s. lze měnit postupem v nich uvedeným.
3. **Počet vyhotovení.** Tato Úvěrová smlouva je podepsána ve dvou (2) vyhotoveních, z nichž Klient i Banka obdrží po jednom (1) vyhotovení.
4. **Prislušnost soudu.** Místně a věcně příslušný soud pro všechny spory vyplývající z této Úvěrové smlouvy se určí podle platných právních předpisů.
5. **Korespondenční adresa Klienta a Banky.** Smluvní strany se dohodly na tomto způsobu doručování písemností. Písemnosti budou zasílány Klientovi na adresu uvedenou v záhlaví této Úvěrové smlouvy a Bance na adresu: Česká spořitelna, a.s., pobočka v(e) Opavě, nám. Republiky 15, 746 71 Opava nebo na takovou adresu, která bude příslušnou smluvní stranou písemně oznámena druhé smluvní straně.
6. **Důvěrnost informací.** O veškerých informacích obsažených v této Úvěrové smlouvě anebo poskytnutých mezi smluvními stranami v souvislosti s touto Úvěrovou smlouvou, které jsou předmětem obchodního nebo bankovního tajemství nebo které jsou ze zákona nebo na základě smlouvy důvěrné, jsou smluvní strany povinny zachovávat mlčenlivost (dále jen „Důvěrné informace“). Banka je oprávněna využívat Důvěrné informace pro účely správy závazkového vztahu mezi Klientem a Bankou na základě této Úvěrové smlouvy a pro veškeré další účely související s podnikatelskou činností Banky, zahrnující zejména hodnocení úvěruschopnosti Klienta, adresování nabídek či poskytování služeb Klientovi a zpracování Důvěrných informací pro tyto účely. Banka je dále oprávněna poskytnout Důvěrné informace kterémukoli členu skupiny Banky a třetím osobám, které Banka pověřila plněním kterýchkoli svých zákonných či smluvních povinností, jakož i veškerým třetím osobám, na něž Banka hodlá převést nebo postoupit své pohledávky za Klientem, a veškerým dalším bankám, zahraničním bankám, pobočkám zahraničních bank, pojišťovnám a dalším finančním institucím pro účely hodnocení úvěruschopnosti Klienta. Skupinou Banky se rozumí všechny společnosti, které mají v Bance majetkovou účast v rozsahu nad dvacet pět (25) procent základního kapitálu a dále všechny společnosti, v nichž má jakákoli společnost uvedená v předešlé větě majetkovou účast v rozsahu nad dvacet pět (25) procent základního kapitálu a pokud příslušná společnost základní kapitál nevytváří, v rozsahu nad dvacet pět (25) procent hlasovacích práv. Skupina Banky dále zahrnuje všechny společnosti, v nichž má Banka majetkovou účast v rozsahu nad dvacet pět (25) procent základního kapitálu a pokud příslušná společnost základní kapitál nevytváří, v rozsahu nad dvacet pět (25) procent hlasovacích práv.
7. **Doložka platnosti.** Doložka platnosti právního úkonu dle § 41 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů: Uzavření této Úvěrové smlouvy bylo schváleno zastupitelstvem Klienta, a to usnesením č. 6/2007 přijatým na zasedání zastupitelstva konaném dne 9.7.2007, kterým bylo rozhodnuto o uzavření této Úvěrové smlouvy.

8. **Účinnost této Úvěrové smlouvy.** Tato Úvěrová smlouva nabývá platnosti a účinnosti okamžikem podpisu obou smluvních stran.

Smluvní strany po přečtení této Úvěrové smlouvy prohlašují, že souhlasí s jejím obsahem, že tato byla sepsána na základě pravdivých údajů, jejich pravé a svobodné vůle a nebyla ujednána v tísni ani za jinak jednostranně nevýhodných podmínek.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojily obě smluvní strany níže uvedeného dne své podpisy.

Česká spořitelna, a.s.:

V(e) Opavě dne 2012

.....
zástupce ředitele pobočky v Opavě poradce pro veřejný a neziskový sektor

Klient svým podpisem připojeným níže potvrzuje, že uzavření této Úvěrové smlouvy bylo řádné a platně schváleno příslušnými orgány Klienta v souladu s obecně závaznými právními předpisy České republiky.

Obec Dolní Životice

V(e) Opavě dne 2012

.....
starosta

Ž Á D O S T

pro klienty komunální sféry na

☒ poskytnutí úvěru
☐ poskytnutí úvěrového příslibu

☐ poskytnutí bankovní záruky
☐ změnu smluvních podmínek

Žadatel: Obec Dolní Životice

IČO: 00635570... Sídlo: Štáblovská 35, 747 56 Dolní Životice

Poskytnutí úvěru / úvěrového příslibu / bankovní záruky

Výše (Kč): 700.000,-Kč

Účel: Sportovní areál základní školy

Typ úvěru: ☒ investičníZajištění: ☒ rozpočtovými příjmy☐ provozní☐ nemovitosti☐ hypoteční☐ jiné☐ kontokorent k běžnému účtuČerpání ^{*)}: od 1.10.2007 do 15.12.2007.Splácení ^{*)}: od 1.1.2008 do 31.12.2008.....Pravidelné: ☐ Ano / ☐ Ne

Bankovní záruka: od do

Změna smluvních podmínek

Typ smlouvy: ☐ úvěr

Smlouva: číslo

☐ bankovní záruka

uzavřená dne:

Důvod změny:

Popis změny:

Schváleno zastupitelstvem dne: 9.7.2007

V(e) Dolních Životicích Dne 26.7.2007

.....
podpis statutárního zástupce

*) strukturu čerpání nebo splácení lze uvést v samostatné příloze (datum, částka)

Přehled dokumentů potřebných k projednání žádosti: *)

1. Informace o projektu (projektový záměr, struktura financování, časový harmonogram realizace, dodavatelské zajištění, apod.)
2. Ekonomické informace:
 - majetkové účasti v jiných společnostech (název společnosti a výše podílu),
 - závazky vůči jiným bankám (věřitel, splátkový kalendář, aktuální zůstatek, úroková sazba),
 - jiné závazky, např. půjčky od státních fondů, kraje, MFČR, přijaté záruky, dodavatelské úvěry, leasing, apod. (věřitel, splátkový kalendář, aktuální zůstatek, úroková sazba),
 - přehled o pohledávkách za vlastními dlužníky, např. půjčky drobným podnikatelům, zřízeným organizacím s právní subjektivitou, občanům (např. z FRB), apod. Přehled doložit kopiemi smluv, pokud budou bankou ve vztahu k obchodnímu případu požadovány,
 - přehled významných investic uskutečňovaných v běžném roce a investic, které mají být uskutečněny v letech následujících (zejména investice započaté, nebo ve finální fázi přípravy).
3. Finanční výkazy k poslednímu ukončenému roku a k poslednímu ukončenému měsíci
 - Výkaz o plnění rozpočtu obcí
 - Rozvaha
 - Výkaz zisku a ztráty
4. Schválený rozpočet na běžný rok (případně rozpočtové provizorium).
5. Rozpočtový výhled.
6. Usnesení zastupitelstva o schválení přijetí úvěru od České spořitelny, a.s. a způsob zajištění.**)
7. Usnesení zastupitelstva o volbě starosty, primátora, hejtmána.**)
8. U organizací s právní subjektivitou zřízených obcí, městem, krajem, je nutné předložit:
 - schválení investičního záměru zřizovatelem, respektive výpis z usnesení příslušného zastupitelstva,**)
 - doklad o právní subjektivitě organizace ve formě zřizovací listiny včetně přílohy o způsobu financování a účtování vůči zřizovateli, případně usnesení zastupitelstva o rozhodnutí zřídit organizaci s právní subjektivitou nebo výpis z veřejného rejstříku (ne starší 90 kalendářních dnů).**)
9. Další doplňující informace významného charakteru (např. významná vedlejší hospodářská činnost, spoluúčast na financování neziskových organizací, členství v dobrovolném svazku obcí, apod.).

Podklady není nutné předkládat, pokud již byly předloženy v souvislosti s poskytnutím jiných produktů a služeb. V průběhu projednávání žádosti si může banka vyžádat doplňující informace a dokumenty.

*) Podklady, které nemusí být předloženy v originále nebo úředně ověřené kopii, lze zaslat i elektronicky.

**) Originál nebo úředně ověřená kopie.